

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION

Bryssel den 19.9.2007
KOM(2007) 530 slutlig

2007/0197 (COD)

Förslag till

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING

om inrättande av en byrå för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter

(framlagt av kommissionen)

{SEK(2007) 1179}

{SEK(2007) 1180}

MOTIVERING

Elektricitet och gas är av avgörande betydelse för välfärden i Europa. Utan en konkurrensutsatt och effektiv europeisk el- och gasmarknad kommer de europeiska medborgarna att få betala orimliga priser för att tillgodose några av sina mest grundläggande dagliga behov. El- och gasmarknaden är också livsviktig för Europas konkurrenskraft, eftersom energin är viktig för europeisk industri.

Dessutom är en konkurrensutsatt och effektiv el- och gasmarknad en nödvändig förutsättning för att man ska kunna ta itu med klimatförändringarna. Endast med en fungerande marknad är det möjligt att utveckla ett effektivt fungerande system för handel med utsläppsrätter och en industri för förnybar energi som kommer att uppfylla det ambitiösa målet – som fastställts av Europeiska rådet – att se till att EU:s energimix till 20 % hämtas från förnybara energikällor senast år 2020.

Slutligen är en konkurrensutsatt, EU-omfattande el- och gasmarknad avgörande för att man ska kunna säkerställa en tryggad energiförsörjning i Europa. Endast en sådan marknad genererar de rätta investeringssignalerna, erbjuder rättvist nättillträde för alla potentiella investerare och tillhandahåller reella och effektiva incitament för både nätoperatörer och producenter så att de uppmuntras att investera de miljarder euro som kommer att behövas i EU under de nästa två decennierna.

Liberaliseringen av el- och gasmarknaden påbörjades för cirka 10 år sedan. Under dessa 10 år har många EU-medborgare kunnat dra nytta av ett större urval och mer konkurrens, samtidigt som servicen och säkerheten har förbättrats. Den utvärdering som genomförts av kommissionen och Europas energitillsynsmyndigheter har emellertid visat att utvecklingen av marknader med verklig konkurrens är långt ifrån avslutad. I praktiken har alltför många av EU:s medborgare och företag ingen reell möjlighet att välja leverantör. Fragmentering av marknaden längs nationella gränser, en hög grad av vertikal integration och hög marknadskoncentration är roten och upphovet till att det inte finns någon äkta inre marknad.

Sedan ikraftträdandet av nuvarande el- och gasdirektiv i juli 2003 har kommissionen kontinuerligt övervakat genomförandet av dem och deras effekter på marknaden. Kommissionen har också haft regelbunden kontakt med alla berörda intressenter. Bland annat har kommissionen, varje år, offentliggjort sin benchmarkingrapport om förverkligandet av den inre el- och gasmarknaden. Den har organiserat Florensforumet för reglering av elförsörjningen (*Electricity Regulatory Forum of Florence*) och Madridforumet för reglering av gasförsörjningen (*Gas Regulatory Forum of Madrid*). I dessa forum möts ministerier, nationella tillsynsmyndigheter, kommissionen, systemansvariga för överföringssystem (TSO), leverantörer, handlare, konsumenter, fackföreningar, nätanvändare och elbörser på reguljär basis.

I slutet av 2005 efterlyste Europeiska rådet, vid sitt möte i Hampton Court, en sant europeisk energipolitik. Som svar på denna uppfordran offentliggjorde kommissionen den 8 mars 2006 en grönbok om utveckling av en gemensam, sammanhängande europeisk energipolitik. Det offentliga samrådet ledde till 1 680 svar. Redan 2005 startade kommissionen en utredning om konkurrensen på gas- och elmarknaderna. Energiutredningen var ett svar på den oro som uttryckts av konsumenter och nya marknadsaktörer beträffande utvecklingen av grossistmarknaderna för gas och el och beträffande det begränsade urvalet för konsumenterna.

Slutrapporten från utredningen antogs av kommissionen den 10 januari 2007 tillsammans med ett omfattande åtgärds paket för att skapa en ny energipolitik för Europa.

I kommissionens meddelande av den 10 januari 2007 med titeln ”En energipolitik för Europa”¹ framhövs betydelsen av att fullborda den inre marknaden för el och naturgas. Meddelandet understöddes av en omfattande rapport om den inre marknaden, slutresultaten från branschundersökningen om konkurrens och grundliga genomgångar av situationen på de nationella el- och gasmarknaderna. Samtidigt med detta har kommissionen genomfört en konsekvensbedömning för att utvärdera politiska alternativ med anknytning till fullbordandet av den inre gas- och elmarknaden. I konsekvensbedömningen ingick ett samråd med intressenter. Sammanlagt 339 besvarade frågeformulär skickades in av organisationer från 19 länder. Dessutom mottogs 73 frågeformulär från organisationer som inte är knutna till ett visst land. Intervjuer genomfördes med ytterligare 56 intressenter, huvudsakligen företag som skulle kunna påverkas av en uppdelning av företagens tillgångar eller av skärpta öppenhetskrav.

Vid Europeiska rådets vårmöte 2007 anmodades kommissionen att föreslå ytterligare åtgärder, exempelvis följande:

- Effektiv åtskillnad av leverans- och produktionsverksamhet från nät drift.
- Ytterligare harmonisering av de nationella energitillsynsmyndigheternas befogenheter och en förstärkning av deras oberoende.
- Upprättande av en oberoende mekanism för samarbete mellan nationella tillsynsmyndigheter.
- Upprättande av en mekanism som gör det möjligt för TSO:er att förbättra samordningen av nät driften, leveranssäkerheten i ledningsnäten, gränsöverskridande elhandel och nät drift.
- Ökad insyn i verksamheten på energimarknaden.

Europeiska rådet underströk också behovet av att öka försörjningstryggheten i en anda av solidaritet bland medlemsstaterna.

I sin resolution om framtidsutsikterna för den inre gas- och elmarknaden, som antogs den 10 juli 2007, uttryckte Europaparlamentet starkt politiskt stöd för en gemensam energipolitik, med tanke på att ”ett uppdelat ägande av överföringen är det effektivaste verktyget för att främja investeringar i infrastruktur på ett icke-diskriminerande sätt och trygga ett rättvist nättillträde för nya aktörer och öppenhet på marknaden”. Europaparlamentet underströk emellertid att det också krävdes andra åtgärder och att skillnaderna mellan el- och gasmarknaderna kan nödvändiggöra olika genomförandebestämmelser. Europaparlamentet efterlyste också åtgärder för att ”genom en EU-enhet stärka samarbetet på EU-nivå mellan nationella tillsynsmyndigheter som ett sätt att främja ett mer europeiskt tillvägagångssätt för reglering i gränsöverskridande frågor”.

¹ KOM(2007) 1.

Rådet för europeiska tillsynsmyndigheter inom energiområdet (*Council of European Energy Regulators – CEER*) välkomnade kommissionens meddelande av den 10 januari. CEER uttryckte därvid starkt stöd för EU-lagstiftning som ett sätt att få det projekt som syftar till inrättande av en inre energimarknad på rätt spår igen. Den 6 juni 2007 offentliggjorde de europeiska energitillsynsmyndigheterna sex dokument med ställningstaganden om de viktigaste frågorna i den nya energilagstiftningen. I synnerhet stödde de kommissionens förslag om skärpt oberoende tillsyn på nationell nivå och på EU-nivå, och om effektiv åtskillnad av överföringsnäten. Tillsynsmyndigheterna rekommenderade tydligt att åtskillnad av ägandet beträffande överföringen borde, i princip, vara den modell som föreskrivs i ny EU-lagstiftning och att detta borde gälla både el och gas.

Dessa element beaktades fullt ut i samband med att de dessa förslag utarbetades. Förslagen sammanfattas nedan.

1. EFFEKTIV ÅTSKILLNAD AV LEVERANS- OCH PRODUKTIONSVERKSAMHET FRÅN NÄTDRIFT

1.1. Existerande bestämmelser om åtskillnad är inte tillräckliga för att säkerställa en välfungerande marknad

Existerande lagstiftning kräver att nät drift åtskiljs, juridiskt och funktionellt, från leverans- och produktionsverksamhet. Medlemsstaterna har uppfyllt detta krav genom att använda olika organisatoriska strukturer. Flera medlemsstater har skapat ett helt åtskilt företag för nät drift, medan andra har skapat ett rättssubjekt inom ett integrerat företag. Kraven på juridisk och funktionell åtskillnad har bidragit positivt till utvecklingen av konkurrensutsatta el- och gasmarknader i flera medlemsstater

Erfarenheterna har emellertid visat att tre typer av problem uppstår om den systemansvarige för överföringssystemet (TSO) är ett rättssubjekt inom ett integrerat företag.

För det första kan TSO:n behandla sina egna dotterbolag bättre än konkurrerande tredje parter. Integrerade företag kan även använda nättillgångar för att göra det svårare för konkurrenter att komma in på marknaden. Den bakomliggande orsaken är att åtskillnad i juridiskt och funktionellt avseende inte löser den grundläggande intressekonflikten inom integrerade företag, dvs. att leverans- och produktionsintressen strävar efter att maximera sin försäljning och sina marknadsandelar medan nätoperatören är skyldig att tillhandahålla icke-diskriminerande tillträde för konkurrenter. Denna inneboende intressekonflikt är nästan omöjlig att kontrollera med hjälp av reglering, eftersom TSO:ns oberoende i ett integrerat företag är omöjligt att övervaka utan en ytterst betungande och inkräktande reglering.

För det andra kan icke-diskriminerande tillträde till information inte garanteras – med nuvarande regler om åtskillnad – eftersom det inte finns något effektivt sätt att förhindra TSO:er från avslöja känslig marknadsinformation för det integrerade företagets produktions- eller leveransavdelning.

För det tredje snedvrids investeringsincitamenten i ett integrerat företag. Vertikalt integrerade nätoperatörer saknar incitament att utveckla nätet i hela marknads intresse, och därigenom att underlätta för nya företag att komma in i produktions- eller distributionsledet. Tvärtom har de ett inneboende intresse av att begränsa nya investeringar när sådana skulle gagna dess konkurrenter och medföra ny konkurrens på den etablerade operatörens ”hemmamarknad”.

Istället tenderar de investeringsbeslut som fattas av vertikalt integrerade företag att gynna dotterbolag i leveransledet. Sådana företag förefaller vara särskilt obenägna att öka sammanlänkings- eller gasimportkapaciteten, och därigenom främja konkurrensen på den etablerade operatörens hemmamarknad, till förfång för den inre marknaden.

Sammanfattningsvis kan sägas att ett företag som förblir vertikalt integrerat har ett inbyggt incitament både att underinvestera i nya nät (av fruktan för att sådan investeringar skulle hjälpa konkurrenter att utvecklas på företagets "hemmamarknad") och – närhelst det är möjligt – att privilegiera sina egna försäljningsbolag när det gäller nättillträde. Detta skadar EU:s konkurrensförmåga och dess försörjningstrygghet samt påverkar möjligheten att uppnå EU:s klimatförändrings- och miljömål.

Investeringssiffrorna från senare år visar följande: Jämfört med helt och hållet åtskilda företag har vertikalt integrerade företag, exempelvis, återinvesterat betydligt mindre av sina intäkter från gränsöverskridande överbelastningsavgifter i nya sammanlänkningar. Effektiv åtskillnad avlägsnar den sorts snedvridna investeringsincitament som är typiska för vertikalt integrerade TSO:er. Den främjar således försörjningstryggheten. Kommissionen har konstaterat att effektiv åtskillnad av TSO:er främjar deras investeringsverksamhet. Berörda medlemsstater har senare dragit till sig nya infrastrukturinvesteringar som, exempelvis, bygger terminaler för kondenserad naturgas (*liquefied natural gas* – LNG).

Vidare har elpriserna på olika marknader under senare år visat vilka fördelar det finns med åtskillnad beträffande ägandet: Under de senaste 10 åren har vertikalt integrerade företag ökat priserna mer, och bibehållit högre priser, än helt och hållet åtskilda företag.

1.2. Det visar tydligt att det krävs en mer effektiv åtskillnad av TSO:er

På denna punkt klargörs tydligt i det konkreta förslaget att det alternativ som kommissionen föredrar fortfarande är åtskillnad beträffande ägandet. I praktiken betyder detta att medlemsstaterna måste sörja för att en eller flera personer inte kan utöva kontroll över ett leveransföretag och samtidigt ha något intresse i eller utöva någon rättighet med avseende på en TSO eller ett överföringssystem. Denna bestämmelser gäller också omvänt, dvs. kontroll över en TSO bör inte gå att kombinera med något intresse i eller rättigheter med avseende på ett leveransföretag.

Detta alternativ möjliggör en situation där samma person, t.ex. en pensionsfond, har icke-kontrollerande intressen i både en TSO och ett leveransföretag. En sådan aktieägare med en minoritetsandel får emellertid inte ha rätt att blockera beslut i båda dessa företag, och får inte utse medlemmar till företagets styrelser eller vara medlem i båda företagets styrelser. Detta alternativ, där man gör en tydlig åtskillnad beträffande ägandet mellan TSO:er och leveransföretag, är det mest effektiva och stabila sättet att åstadkomma effektiv åtskillnad av överföringsnätet och därmed lösa den inneboende intressekonflikten.

För att genomföra denna lösning kan medlemsstaterna välja följande tillvägagångssätt som kan bidra till att man fullt ut tillgodoser aktieägarnas intressen i vertikalt integrerade företag. Aktierna i det vertikalt integrerade företaget kan delas in i aktier i det företag som äger överföringssystemet å ena sidan och aktier i leveransföretaget å andra sidan. Därefter kan dessa aktier tillräknas aktieägarna i det tidigare vertikalt integrerade företaget.

Samtidigt som kommissionen anser att åtskillnad beträffande ägandet kvarstår som det bästa alternativet, erbjuder den dock en annan möjlighet för medlemsstater som väljer att inte

använda detta tillvägagångssätt. Detta alternativ måste emellertid ge samma garantier beträffande handlingsfrihet för nätet i fråga och samma nivå avseende incitament för nätet att investera i ny infrastruktur som kan vara till nytta för konkurrenter. Detta alternativ, en avvikelse från grundstrategin med åtskillnad beträffande ägandet, kallas oberoende systemoperatör (*Independent System Operator*). Detta alternativ gör det möjligt för vertikalt integrerade företag att behålla ägandet över sina nättillgångar, men kräver att själva överföringsnätet förvaltas av en oberoende systemoperatör – ett företag eller en enhet som är helt och hållet åtskild från det vertikalt integrerade företaget – som utför en nätoperatörs samtliga funktioner. För att säkerställa att operatören förblir och agerar i praktiken oberoende i förhållande till det vertikalt integrerade företaget, måste det dessutom upprättas reglering samt permanent regleringstillsyn.

I några fall kan vertikalt integrerade energiföretag tvingas att göra sig av med några av sina tillgångar, särskilt sina överföringsnät, eller att överlåta driften av sådana tillgångar till tredje part, för att uppfylla de föreslagna kraven avseende effektiv åtskillnad. Emellertid förefaller det inte finnas några alternativ till dessa förslag om vi ska kunna säkerställa fullständigt oberoende för TSO:erna.

De två alternativen gäller på samma sätt för elsektorn och för gassektorn. Kommissionen erkänner att arbetet med att åstadkomma åtskillnad beträffande ägandet generellt sett har kommit längre inom elsektorn i EU, men har inte hittat något övertygande argument som motiverar olika behandling av de två sektorerna. I synnerhet gäller att den grundläggande intressekonflikten, mellan leverans- och produktionsverksamhet å ena sidan och nät drift och utveckling å andra sidan, föreligger i lika hög grad inom båda sektorerna. Dessutom är det inte ägandet av nätet som är den viktigaste faktorn för möjligheten att ingå långsiktiga leveransavtal med gasproducenter i tidigare led, utan att det finns en stark kundbas. EU kommer otvivelaktigt att förbli en mycket attraktiv marknad för gasleveranser oberoende av ägandestrukturen hos de upphandlande företagen som, när de väl är effektivt åtskilda, kommer att kunna konkurrera om gas på lika villkor. Kommissionen inser vidare att gastransporter, till skillnad från elkraftöverföring, innebär fysisk förflyttning av gasmolekyler genom rörledningar. TSO:n har därför en högre grad av kontroll när det gäller att bestämma flödesriktningarna och kapacitetsutnyttjandet i systemet. Det betyder att effektiv åtskillnad av gasnäten är minst lika viktig som för elnäten.

I syfte att uppmuntra leverans- och produktionsföretag att investera i nya energiinfrastrukturer inbegriper föreliggande förslag emellertid möjligheten till tillfälliga avvikelser från reglerna om åtskillnad beträffande ägandet för uppförande av ny infrastruktur. Detta undantag kommer att tillämpas från fall till fall, med beaktande av de ekonomiska aspekterna hos den nya investeringen, målen för den inre marknaden och målen avseende försörjningstryggheten.

I enlighet med artikel 295 i EG-fördraget gäller förslagen på samma sätt för offentliga och privata företag. Det betyder att oavsett om företaget är offentligt eller privat ska ingen person, eller grupp av personer, ensam eller gemensamt kunna påverka styrelsernas sammansättning, röstningen eller beslutsfattandet hos antingen TSO:erna eller leverans- eller produktionsföretagen. Det innebär att oberoendet för en offentligägd TSO garanteras även om leverans- eller produktionsverksamheten är offentligägd. Förslagen innebär emellertid inte att statligt ägda företag måste sälja sina nät till ett privatägt företag. För att uppfylla detta krav skulle ett offentligt organ eller staten, exempelvis, kunna överlåta rättigheterna (som ger ”inflytandet”) till en annan offentligägd eller privatägd juridisk person. Det viktiga är att medlemsstaten i fråga, i samtliga fall där åtskillnad genomförs, måste visa att resultaten är

effektiva i praktiken och att företagen drivs helt och hållet åtskilda från varandra, så att konkurrensvillkoren är lika i praktiken inom hela EU.

Slutligen bör det påpekas att bestämmelserna om åtskillnad beträffande ägandet av överföringsnät inte gäller för medlemsstater som inte har några överföringsnät för gas eller el, utan endast ett distributionsnät.

1.3. Tredjeländer

I det här förslaget krävs effektiv åtskillnad mellan TSO:er och leverans- och produktionsverksamhet inte bara på nationell nivå utan inom hela EU. Det betyder i synnerhet att inget leverans- eller produktionsföretag som är verksamt någonstans inom EU kan äga eller driva ett överföringssystem i någon av EU:s medlemsstater. Detta krav gäller både för EU-företag och för företag från tredjeland på samma sätt.

Paketet innehåller skyddsåtgärder för den händelse att företag från tredjeländer vill förvärva ett betydande inflytande i eller till och med kontroll över ett EU-nät. Företaget kommer då att vara tvunget att bevisa att det fullständigt uppfyller samma åtskillnadskrav som EU-företag. Kommissionen kan gripa in om en köpare inte kan påvisa sitt direkta och indirekta oberoende av leverans- och produktionsverksamhet.

Vidare är välfungerande marknader och nät avgörande för ekonomins konkurrenskraft och för medborgarnas välfärd. Målet för föreliggande förslag är att främja konkurrensen på de europeiska energimarknaderna och att bidra till att dessa marknader fungerar väl. Mot denna bakgrund är det absolut nödvändigt – utan att det påverkar gemenskapens internationella åligganden – att sörja för att alla ekonomiska aktörer som är verksamma på europeiska energimarknader respekterar och agerar i överensstämmelse med den marknadsekonomiska investeringsprincipen (*market investor principles*). Därför föreslår kommissionen ett krav på att enskilda från tredjeländer samt tredjeländer inte ska få skaffa kontroll över ett överföringssystem eller en TSO i gemenskapen såvida inte detta medges genom ett avtal mellan EU och tredjelandet. Syftet är inte att diskriminera företag från tredjeländer, utan att garantera att de följer samma regler som gäller för EU-baserade företag både i ord och handling. Slutligen kommer kommissionen att göra en snabb och noggrann översyn av de bredare aspekterna av EU:s externa energipolitik, och resultaten av detta arbete kommer att offentliggöras.

Sammanfattningsvis om den viktiga frågan om åtskillnad: Föreliggande förslag om effektiv åtskillnad är ett nödvändigt och avgörande steg i arbetet för att åstadkomma EU-omfattande marknadsintegration. I slutändan kan det bidra till att skapa överstatliga TSO:er eftersom operatörerna inte längre hålls tillbaka av ömsesidig misstro. Om överstatliga TSO:er skapas utan att man försäkras om deras fulla oberoende, är det emellertid troligt att konkurrensen mellan dotterbolag i leverans- och produktionsledet skulle försvagas på grund av risken för hemliga överenskommelser. I avsaknad av effektiv åtskillnad skulle sådant samarbete därför ge upphov till oro beträffande konkurrensen. Det bör noteras att föreliggande förslag inbegriper flera ytterligare åtgärder för att främja EU:s marknadsintegration, bland annat åtgärder för förbättrat samarbete mellan TSO:er.

2. STÖRRE BEFOGENHETER OCH FÖRSTÄRKT OBEROENDE FÖR NATIONELLA TILLSYNSMYNDIGHETER

2.1. Starka nationella tillsynsmyndigheter för tillsyn över el- och gasmarknaderna

Enligt de existerande el- och gasdirektiven ska medlemsstaterna inrätta tillsynsmyndigheter. I flera medlemsstater är tillsynsmyndigheterna väletablerade organ med betydande befogenheter och resurser, som ger dem möjlighet att sörja för vederbörlig marknadsreglering. I andra medlemsstater har tillsynsmyndigheterna emellertid inrättats först nyligen, och deras befogenheter är svagare eller spridda över flera organ. De omfattande landsöversikter som sammanställts av kommissionen har avslöjat denna brist på enhetlighet och, i många fall, tillsynsmyndigheternas svaga ställning.

Erfarenheterna från medlemsstater där marknaderna har varit öppna under flera år, och från andra konkurrensutsatta allmännyttiga sektorer, visar tydligt att starka tillsynsmyndigheter är nödvändiga för en välfungerande marknad, i synnerhet när det gäller utnyttjandet av nätinfrastukturer.

Av dessa skäl syftar föreliggande förslag till att stärka tillsynsmyndigheternas befogenheter. För det första får de ett tydligt mandat att samarbeta på Europeanivå, i nära samarbete med byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter och med kommissionen, för att säkerställa konkurrenskraftiga, säkra och miljömässigt hållbara inre el- och gasmarknader inom Europeiska unionen, och för att säkerställa ett effektivt öppnande av marknaden för alla konsumenter och leverantörer.

För det andra föreslås en förstärkning av deras befogenheter när det gäller marknadsreglering, i synnerhet på följande områden:

- Kontroll av att TSO:er och DSO:er (systemansvarig för distributionssystemet) uppfyller regler för tredjepartstillträde, åtskillnadsskyldigheter, krav för balanseringsmekanismer, förfaranden för hantering av överbelastning och sammanlänkning.
- Granskning av TSO:ernas investeringsplaner och bedömning, i myndighetens årsrapport, av i vilken mån TSO:ernas investeringsplaner är förenliga med den Europaomfattande tioåriga utvecklingsplanen för nätet. Övervakning av nätens säkerhet och tillförlitlighet samt granskning av reglerna för nätens säkerhet och tillförlitlighet.
- Övervakning av skyldigheter avseende öppenhet.
- Övervakning av graden av marknadsöppning och konkurrens samt främjande av effektiv konkurrens i samarbete med konkurrensmyndigheter.
- Säkerställande av att konsumentskyddsåtgärderna är effektiva.

El och gas skiljer sig fundamentalt från andra handelsvaror eftersom de är nätbaserade produkter som är omöjliga eller kostsamma att lagra. Detta gör dem känsliga för marknadsmissbruk, och tillsynen över företag som är verksamma på el- och gasmarknaden måste utökas. Tillsynsmyndigheterna behöver därför tillgång till information om företagets operativa beslut. Här föreslås att företagen ska åläggas att bevara data om sina operativa beslut i fem år så att de är tillgängliga för de nationella tillsynsmyndigheterna samt för konkurrensmyndigheter och kommissionen, så att dessa myndigheter effektivt kan kontrollera påstådda fall av marknadsmissbruk. Detta kommer att begränsa omfattningen av

marknadsmissbruk och öka förtroendet för marknaden och därigenom främja handel och konkurrens.

Vissa typer av handlare (t.ex. banker) har redan sådana skyldigheter genom direktivet om marknader för finansiella instrument, och de bör inte få dubbla skyldigheter. Skyldigheterna att bevara data bör därför inte påverka, och bör vara förenliga med, befintlig gemenskapslagstiftning om finansmarknader. Tillsynsmyndigheterna för energimarknaden och för finansmarknaden måste samarbeta så att de kan bistå varandra med att få en överblick över berörda marknader. Innan kommissionen antar riktlinjer för kraven på bevarande av data, anmodas byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter och Europeiska värdepapperstillsynskommittén (EVTK) att samarbeta för att ge kommissionen råd om innehållet i dessa riktlinjer.

För att göra det möjligt för tillsynsmyndigheterna att fullgöra sina uppgifter ska de enligt förslaget få befogenhet att undersöka, att begära all erforderlig information och att fastställa avskräckande påföljder. Vid fullgörandet av sin tillsynsfunktion ska de också fullt ut ta hänsyn till energieffektivitetsmålen.

2.2. Påvisbart oberoende för tillsynsmyndigheterna leder till förtroende på marknaden

Tillsynsmyndigheternas oberoende utgör en huvudprincip för god förvaltning och ett fundamentalt villkor för att säkra marknadsförtroende. Enligt existerande lagstiftning ska tillsynsmyndigheterna vara fullständigt oberoende av gas- och elindustrins intressen. I lagstiftningen specificeras emellertid inte hur sådant oberoende kan säkerställas på ett påvisbart sätt, och den garanterar inte oberoende av kortsiktiga politiska intressen.

Att stärka de nationella tillsynsmyndigheternas oberoende är därför en prioritet, och detta underströks av Europeiska rådets vårmöte 2007 och av Europaparlamentet.

Det föreslås att tillsynsmyndigheten ska vara juridiskt åtskild från och funktionellt oberoende av alla andra offentliga eller privata organ och att dess personal och alla medlemmar i dess beslutsfattande instanser ska agera oberoende av marknadsintressen och inte begära eller ta emot instruktioner från någon regering eller något annat offentligt eller privat organ. För detta ändamål föreslås att tillsynsmyndigheterna ska vara juridiska personer, att de ska vara budgetmässigt oberoende och att de ska ha tillräckliga personella och finansiella resurser och oberoende ledning.

3. EN OBEROENDE MEKANISM DÄR NATIONELLA TILLSYNSMYNDIGHETER KAN SAMARBETA OCH FATTA BESLUT: BYRÅN FÖR SAMARBETE MELLAN ENERGITILLSYNSMYNDIGHETER

3.1. De positiva erfarenheterna från ERGEG bör leda till en formell samarbetsstruktur

Även om den inre energimarknaden har utvecklats väsentligt finns det en lucka i lagstiftningen när det gäller gränsöverskridande frågor. För att tackla denna fråga har kommissionen tagit initiativ till forum för självreglering, t.ex. Florensforumet (elektricitet) och Madridforumet (gas). I dessa forum möts intressenterna för att stärka samarbetet.

En oberoende rådgivande grupp för el och naturgas som kallas ”*European Regulators Group for Electricity and Gas*” (ERGEG) inrättades av kommissionens 2003 för att underlätta samråd, samordning och samarbete mellan medlemsstaternas tillsynsmyndigheter och mellan dessa myndigheter och kommissionen i syfte att stärka den inre marknaden för el och naturgas. ERGEG består av företrädare för de nationella tillsynsmyndigheterna.

ERGEG:s verksamhet under de senaste åren har bidragit mycket positivt till fullbordandet av den inre marknaden för gas och el genom att man har utfärdat icke-bindande riktlinjer och lämnat rekommendationer och yttranden till kommissionen. Inrättandet av forum för självreglering och ERGEG har dock inte resulterat i de konkreta framsteg för utvecklingen av gemensamma standarder och strategier som är nödvändiga för att man ska kunna förverkliga gränsöverskridande handel och, i första hand, regionala marknader samt, i sista hand, en europeisk energimarknad.

Med tiden har energisektorn blivit mer komplex och detaljrik och omfattar i större utsträckning olika finansiella intressen. Dagens arbetsätt inom ERGEG, där det i praktiken vanligen krävs samtycke från 27 tillsynsmyndigheter och mer än 30 TSO:er för att man ska uppnå en överenskommelse, ger inte tillräckliga resultat. Det har lett till en rad icke-bindande föreskrifter och försök att uppnå överenskommelser om gemensamma strategier genom ”gradvis konvergens”. Det har emellertid inte lett till konkreta beslut, som nu måste fattas, om svåra frågor.

För närvarande finns det enorma skillnader mellan medlemsstaterna, och ofta även inom en och samma medlemsstat, vad gäller de tekniska regler som elbolagen måste följa (anslutningsregler – *grid codes*). Reglerna måste närma sig varandra och därefter harmoniseras om vi ska kunna integrera energimarknaderna i EU.

Kommissionen har utvärderat de olika alternativen för genomförandet av de aktuella uppgifterna, däribland möjligheten att kommissionen själv genomför uppgifterna. Harmonisering av sådana frågor, precis som uppbyggnaden av ny infrastruktur, är inte en uppgift som i vanliga fall hör till kommissionens verksamhetsområde. Kommissionen har i själva verket aldrig utfört en sådan uppgift. Det kräver att specialistexpertis i de 27 nationella tillsynsmyndigheterna arbetar tillsammans. Det är dessa myndigheter som måste komma överens om en ändring av sina nationella anslutningsregler. I praktiken är det endast ett organ som utgår från de nationella tillsynsmyndigheterna som kan mobilisera alla erforderliga resurser som finns hos de nationella tillsynsmyndigheterna. Och dessa resurser är avgörande för framgång i dessa frågor. Byrån kan via sin tillsynsnämnd – som består av företrädare för nationella tillsynsmyndigheter – vända sig till dessa myndigheters personal. Kommissionen har inte denna möjlighet.

Kommissionen har kommit fram till att de uppgifter som måste lösas bäst kan tacklas av ett särskilt organ, oberoende av och utanför kommissionen. Denna slutsats har fått stöd både i Europeiska rådet, vid vårmötet 2007, och i nyligen antagna resolutioner från Europaparlamentet².

² Europeiska rådet samtycker i sina slutsatser till inrättandet av en oberoende mekanism där nationella tillsynsmyndigheter kan samarbeta och fatta beslut om viktiga gränsöverskridande frågor. Samtidigt fastläggs i Alejo Vidal-Quadras (föredragande) rapport att Europaparlamentet ”välkomnar kommissionens förslag om att genom en EU-enhet stärka samarbetet på EU-nivå mellan nationella tillsynsmyndigheter som ett sätt att främja ett mer europeiskt tillvägagångssätt för reglering i

Därför har man övervägt att inrätta ett mer kraftfullt nätverk av nationella energitillsynsmyndigheter. Det nätverk av konkurrensmyndigheter som skapades 2004 i enlighet med rådets förordning (EG) nr 1/2003 kan fungera som en modell. För detta skulle man dock behöva ge kommissionen självständiga befogenheter inom energisektorn (sådana befogenheter finns för närvarande bara inom området konkurrensregler). De nationella tillsynsmyndigheternas befogenheter bör, i alla händelser, stärkas och harmoniseras.

Vidare skulle man kunna använda samma modell som i Europeiska centralbankssystemet, men detta saknar juridisk grund i fördraget. En sådan modell skulle helt enkelt kräva en ändring av fördraget.

Kommissionen kom därför till slutsatsen att om det skulle inrättas ett oberoende organ – som kan ge förslag till kommissionen beträffande grundläggande beslut och fatta enskilda tillsynsbeslut med bindande verkan för tredje part om tekniska detaljfrågor som delegerats till organet – är den enda lösningen att inrätta en byrå.

De huvuduppgifter som föreslås för byrån skulle utgöra ett komplement, på europeisk nivå, till de regleringsuppgifter som utförs av de nationella tillsynsmyndigheterna. Strukturen skulle utgöra en ram för samarbete mellan nationella tillsynsmyndigheter, ge möjlighet till tillsyn över reglerna för samarbetet mellan TSO:er och ge utrymme att fatta enskilda beslut beträffande infrastruktur som berör mer än en medlemsstats territorium. Denna analys avspeglar de principer som kommissionen fastlägger i sitt utkast till interinstitutionellt avtal om rambestämmelser för de europeiska tillsynsmyndigheterna³, i synnerhet när det gäller befogenheten att fatta enskilda beslut som är juridiskt bindande för tredje part.

Detta förslag bygger också på det yttrande från ”EREGG+” som nämns i kommissionens meddelande av den 10 januari 2007, ”En energipolitik för Europa”⁴.

3.2. Huvuduppgifter för den föreslagna byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter

Byråns uppgifter ska utgöra ett komplement, på Europainivå, till de regleringsuppgifter som utförs på nationell nivå av tillsynsmyndigheterna. Detta åstadkoms enligt följande:

- *Tillhandahålla en ram för samarbete mellan nationella tillsynsmyndigheter.* Enligt förslaget ska hanteringen av situationer som berör fler än ett land förbättras. Byrån kommer att fastlägga förfaranden för samarbete mellan nationella tillsynsmyndigheter, i synnerhet vad gäller utbyte av information och befogenhetsfördelning i fall som rör fler än en medlemsstat. Denna ram kommer också att främja regionalt samarbete mellan nationella tillsynsmyndigheter.
- *Tillsyn över samarbetet mellan systemansvariga för överföringssystem (TSO).* Byrån kommer att ha ansvar för övervakning och granskning av den verksamhet som bedrivs av

gränsöverskridande frågor”, ”betonar att kommissionen bör spela en avgörande roll, samtidigt som tillsynsmyndigheternas oberoende inte får undergrävas” och ”anser att tillsynsmyndigheterna bör fatta beslut i särskilt definierade frågor som rör teknik och handel. Besluten bör vara välgrundade och göras vid behov efter samråd med den systemansvarige för överföringssystemet (TSO) och alla andra berörda parter och vara juridiskt bindande”.

³ KOM(2005) 59.

⁴ EUT C [...], [...], s. [...].

det europeiska nätverket av systemansvariga för överföringssystem för el (*European Network of Transmission System Operators for Electricity*) och det europeiska nätverket av systemansvariga för överföringssystem för gas (*European Network of Transmission System Operators for Gas*). I synnerhet kommer byrån att vara involverad i fastställandet av prioriteringar via nätverkens arbetsprogram, i granskningen av deras 10-åriga investeringsplan och i utarbetandet av tekniska föreskrifter och marknadsföreskrifter. Granskningen av investeringsplanen ska inte påverka TSO:ernas ansvar för tekniska fel enligt nationell lagstiftning. Vad gäller tekniska föreskrifter och marknadsföreskrifter kommer byrån att bemyndigas att anmoda TSO:er att ändra sina utkast eller behandla mer specifika frågor i detalj. Den kommer också att kunna rekommendera att kommissionen gör dessa föreskrifter juridiskt bindande där frivillig tillämpning av TSO:er visar sig vara otillräcklig eller olämplig för vissa frågor. Byrån får rekommendera ändringar av TSO:ernas utkast eller lämna rekommendationer om ytterligare bestämmelser till kommissionen. I praktiken kommer denna mekanism att ta formen av en konstruktiv och fortlöpande dialog mellan byrån, TSO:er och kommissionen. Byrån måste involveras för att se till att samarbetet mellan de systemansvariga för överföringssystemen sker på ett effektivt och öppet sätt som gynnar den inre marknaden.

- *Befogenhet att fatta beslut i enskilda ärenden.* För att man ska kunna hantera specifika gränsöverskridande frågor föreslås att byrån får individuella beslutsbefogenheter⁵ för begäran om undantag som rör infrastruktur tillgångar av europeiskt intresse och för beslut om vilket regleringssystem som skall tillämpas på infrastruktur som berör fler än en medlemsstats territorium. Dessutom skulle byrån kunna fatta specifika beslut om enskilda tekniska frågor när dessa överläts åt byrån enligt särskilda riktlinjer som antas genom ett kommittéförfarande i enlighet med gas- och eldirektiven.
- *Allmän rådgivande roll.* Myndigheten ska på det hela taget ha en rådgivande roll i förhållande till kommissionen i frågor som rör marknadsreglering, och skulle kunna utfärda icke-bindande riktlinjer för att sprida god praxis till de nationella tillsynsmyndigheterna. På grundval av en bedömning från fall till fall ska den också ha befogenhet att – mot bakgrund av tillämpningsföreskrifter som antas av kommissionen i enlighet med gemenskapslagstiftning inom gas- och elsektorn – granska alla beslut som fattas av en nationell tillsynsmyndighet och som direkt påverkar den inre marknaden samt avge ett yttrande till kommissionen.

Även om dess befogenheter inte kan utökas till att omfatta normativa beslut (t.ex. formellt antagande av obligatoriska riktlinjer) kommer den nya byrån på det hela taget att spela en avgörande roll för utvecklingen och genomförandet av regler för de europeiska gas- och elmarknaderna.

3.3. Styrelseform för den föreslagna byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter

Den institutionella ramen och förvaltningsprinciperna för byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter är i princip baserade på regler och praxis som är standard för gemenskapens tillsynsmyndigheter.

⁵ Enligt definitionen i artikel 22 i direktiv 2003/55/EG och i artikel 7 i förordning (EG) nr 1228/2003.

Man måste dock ta hänsyn till att tillsynsfunktionen måste vara oberoende. För detta ändamål föreslås att man – utöver styrelsen (*Administrative Board*), som har ansvar för alla administrativa och budgetrelaterade frågor – inrättar en tillsynsnämnd (*Board of Regulators*) med ansvar för alla tillsynsfrågor och tillsynsbeslut. Direktören, som tillsätts av styrelsen efter samråd med tillsynsnämnden, kommer att väljas från en slutlista som antas av kommissionen. Direktören ska företräda byrån och ska ha ansvaret för den dagliga förvaltningen. Byråstrukturen ska också omfatta en överklagandenämnd, som har befogenhet att handlägga överklaganden av beslut som fattats av byrån.

3.4. Ekonomiska aspekter

Det föreslås att byrån bör ha, med tanke på arbetsuppgifterna, en personalstyrka som är begränsad till 40–50 personer. Denna bedömning bygger på en omfattande analys av personalbehovet hos nationella tillsynsmyndigheter och en omsorgsfull analys av vilket minimum av resurser som krävs för att man ska kunna utföra de föreslagna arbetsuppgifterna, i synnerhet mot bakgrund av möjligheten att uppnå synergieffekter om man utnyttjar de resurser som finns hos de nationella tillsynsmyndigheterna för att bistå byrån i dess arbete. Den föreslagna personalstyrkan är i linje med dessa myndigheters behov⁶. Såsom nämnts ovan skulle personalbehovet vara mycket större om kommissionen skulle försöka utföra byråns uppgifter.

De samlade årliga kostnaderna för byrån beräknas till cirka 6–7 miljoner euro per år, varav 5 miljoner euro för personalutgifter (som genomsnittskostnad per person används kostnaden för Europeiska kommissionens personal, dvs. 0,117 miljoner euro per år, vilket inkluderar kostnader för byggnader och därmed sammanhängande administrativa utgifter), 1 miljon euro för driftskostnader (möten, undersökningar, översättning, publikationer och PR) och resten för kapitalutgifter (avseende inköp av lös egendom och därmed sammanhängande kostnader) och utgifter för tjänsteresor.

De årliga kostnaderna för byrån kommer att täckas av bidrag från gemenskapen. Byrån har begränsade intäkter som härrör från avgifter som ska betalas av tredje part och som tas ut när byrån fattar vissa beslut.

3.5. Kommissionens roll

Det finns i princip tre olika skyddsklausuler för att säkra kommissionens ställning och roll som fördragets väktare.

För det första: Om byrån fattar ett beslut skulle det bara vara bindande i specifika tekniska situationer som uttryckligen fastläggs i förordningen och direktiven eller som fastläggs från fall till fall genom bindande riktlinjer. Byrån har igen politisk bestämmanderätt utanför denna ram.

För det andra: Om TSO-samarbete eller beslut som fattas av nationella tillsynsmyndigheter hotar upprätthållandet av en effektiv konkurrens och en välfungerande marknad, ska kommissionen omedelbart informeras av byrån och kan därefter vidta erforderliga åtgärder för att avhjälpa situationen. Kommissionen kan också välja att agera på eget initiativ.

⁶ Ett organisationsschema kommer att bifogas detta dokument.

För det tredje: Grundläggande beslut får endast fattas av kommissionen. I sådana fall har byrån endast en förberedande och rådgivande roll. Kommissionens rättstjänst har granskat texten omsorgsfullt i detta avseende för att försäkra sig om att byrån inte har någon godtycklig befogenhet att fatta grundläggande beslut.

Vidare är det kommissionen som genom antagande av bindande riktlinjer närmare ska definiera och fastlägga byråns roll.

4. EFFEKTIVT SAMARBETE MELLAN SYSTEMANSVARIGA FÖR ÖVERFÖRINGSSYSTEM

4.1. Ett starkt samarbete mellan TSO:er är nödvändigt för integreringen av el- och gasmarknaderna

För att man ska kunna åstadkomma en marknadsintegrering måste det också finnas ett effektivt samarbete mellan TSO:erna samt ett tydligt och stabilt regelverk, som inbegriper en samordning av regleringen. Regler för nättillträde och driftsregler måste vara sinsemellan förenliga, och det måste finnas ett effektivt informationsutbyte mellan TSO:er och god samordning av nya investeringar för att öka sammanlänkningskapaciteten. TSO:er för gas och el samarbetar redan på frivillig basis inom existerande strukturer såsom ETSO (*European Transmission System Operators*) och GTE (*Gas Transmission Europe*). De samarbetar om driftsfrågor på regional nivå och deltar i tekniska organ såsom UCTE (*Union for the Co-ordination of Transmission of Electricity*) och EASEE-Gas (*European Association for the Streamlining of Energy Exchange*). Dessa samarbetsinitiativ i flera skikt har på ett betydelsefullt sätt bidragit till den inre marknaden och har främjat effektiviteten och säkerheten i näten.

Det har emellertid visat sig att detta frivilliga samarbete har begränsningar. Detta har visat sig exempelvis i form av nätincidenter och strömavbrott på grund av bristfällig samordning av nätdriften eller på grund av att länkar sankas i el- och gasnäten, och svårigheter när det gäller att föreslå eller komma överens om gemensamma tekniska standarder. Därför föreslås att systemoperatörerna får i uppdrag att stärka sitt samarbete på en rad viktiga områden, med fokusering på följande huvudfrågor.

- *Utveckling av marknadsföreskrifter och tekniska föreskrifter.* För integreringen av el- och gasmarknaderna behövs det en sammanhängande uppsättning tekniska föreskrifter och marknadsföreskrifter. Idag existerar dessa föreskrifter på nationell basis eller via rekommendationer från organisationer som UCTE eller EASEE-gas. Det finns tre problem med nuvarande situation: För det första omfattar existerande regler inte alla områden som måste harmoniseras för att en integrerad marknad ska fungera. För det andra är de nationella föreskrifterna ofta inte förenliga med varandra. För det tredje är de ofta inte juridiskt bindande eller verkställbara. Exempel på sådana föreskrifter är UCTE:s handbok om säkerhet och tillförlitlighet i kraftledningsnät och de rekommendationer om gaskvalitet som utfärdats av EASEE-gas.
- Enligt förslaget behålls TSO:ernas frivilliga process som ett pragmatiskt sätt att utarbeta detaljerade tekniska föreskrifter och marknadsföreskrifter. Dessa föreskrifter är ofta tekniskt komplicerade, och det måste finnas ett effektivt förfarande för att ändra dem vid behov. Genom förslaget tillförs stark tillsyn vad gäller innehållet i föreskrifterna samt övervakning av efterlevnaden och genomförandet av dessa föreskrifter av nationella tillsynsmyndigheter, byrån och/eller kommissionen, beroende på karaktären hos det

aktuella förslaget. Om TSO:erna inte är i stånd att komma överens om nödvändiga tekniska föreskrifter och marknadsföreskrifter eller inte genomför dem, kan föreskrifterna föreslås och antas genom kommittéförfarandet på kommissionens förslag.

- Sammanlagt definieras i förslaget elva huvudsakliga samarbetsområden. I de årliga arbetsprogrammen för europeiska nätverket av TSO:er (se kapitel 1.2), som utarbetas i samråd med alla intressenter och den nya byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter (se kapitel 3), kommer man att fastlägga prioriteringar samt ange mer i detalj vilka tekniska föreskrifter och marknadsföreskrifter som behövs. Samarbete mellan TSO:er bör också inbegripa övervakning av genomförandet av de tekniska föreskrifterna och marknadsföreskrifterna.
- *Forsknings- och innovationsverksamhet av gemensamt intresse.* TSO-samarbetet bör skapa en ram för identifiering, finansiering och förvaltning av forsknings- och innovationsverksamhet som är nödvändig för att främja en sund teknisk utveckling och vidareutveckling av de europeiska el- och gasnäten, i synnerhet för att främja försörjningstrygghet och energieffektivitet och för att möjliggöra ett genomslag för tekniska lösningar med låga koldioxidutsläpp.
- *Samordning av nät drift.* TSO-samarbetet omfattar gemensam drift av nät enligt överenskomna marknadsföreskrifter och tekniska föreskrifter. Det omfattar också utbyte av information om nät driften och samordnat offentliggörande av information om nättillträde, exempelvis via en gemensam ”öppenhetsplattform”.
- *Investeringsplanering.* För att kunna tillhandahålla överföringskapacitet som är tillräcklig för att tillgodose efterfrågan, och för att kunna integrera nationella marknader, skulle nätoperatörerna behöva en samordnad långsiktig planering av systemutvecklingen i syfte att planera nätinvesteringar och övervaka utvecklingen av överföringsnätets kapacitet. Idén är att det europeiska nätverket av TSO:er ska offentliggöra nätutvecklingsplaner som ska omfatta utformningen av det integrerade nätet, utveckling av scenarier och en bedömning av det integrerade systemets återhämtningsförmåga och leveranskapacitet. Dessa utvecklingsplaner bör vara tillräckligt framåtblickande (t.ex. minst 10 år) så att man tidigt kan hitta investeringsluckor, i synnerhet med gränsöverskridande kapacitet i åtanke.

Särskilt för de sista två av dessa uppgifter spelar regionala initiativ en positiv roll för marknadsintegrationen. Samarbetet mellan TSO:er på Europainivå bör också kompletteras på regional nivå för att säkerställa reella framsteg i praktiken och en optimal förvaltning av nätet⁷ samt för att säkerställa att investeringar planeras och realiserar på ett ändamålsenligt sätt. Regelverket bör främja, samordna och utveckla regionala initiativ mellan TSO:er och tillsynsmyndigheter, så som detta görs inom ramen för de regionala initiativ som leds av ERGEG, initiativ som *Pentalateral forum* i nordvästra Europa och i enlighet med rekommendationer från större intressenter såsom Eurelectric.

4.2. En förbättrad samarbetsmekanism

Det är viktigt att det erkänns fullt ut på Europainivå att TSO:ernas samarbetsstrukturer har befogenhet att utföra ovannämnda uppgifter. För detta ändamål kommer kommissionen

⁷ När det gäller elektricitet är det exempelvis tydligt att fastställandet av tekniska föreskrifter behöver göras för varje synkront område för vissa frågor.

formellt att utse de europeiska nätverken av systemansvariga för överföringssystemen (för gas och el) som ansvariga för dessa uppgifter.

Som företag måste TSO:er vara öppna i fråga om det sätt på vilket de samarbetar. De kan bygga på existerande strukturer såsom GTE och ETSO. TSO:ernas uppgifter och förpliktelser kommer emellertid att medföra ett behov av en central och permanent samarbetsstruktur både vad gäller organisation och praktiska verktyg för planering och drift av näten.

Byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter kommer att kontrollera hur det europeiska nätverket av systemansvariga för överföringssystem fullgör de uppgifter som det tilldelats.

Deltagandet av och samrådet med intressenter – såsom producenter, leverantörer, kunder och systemansvariga för distributionssystemet – kommer att utvecklas av TSO:erna som normal praxis från det att de börjar arbeta med en specifik fråga. För detta ändamål kommer intressenter att rådfrågas om alla utkast till marknadsföreskrifter och tekniska föreskrifter som utarbetas av TSO:erna, och de kommer att kunna lämna kommentarer om TSO:ernas årliga arbetsprogram. Byrån kommer att se till att samrådet genomförs på korrekt sätt.

5. EN BÄTTRE FUNGERANDE MARKNAD

Föreliggande förslag syftar också till att förbättra regelverket för att underlätta tillträde för tredje part till viktiga infrastrukturer, för att öka marknads öppenhet, för att främja marknadsintegrering och för att förbättra slutkundernas marknadstillträde.

5.1. Undantag

Enligt nuvarande lagstiftning kan större nya infrastrukturanläggningar undantas från reglerat tredjepartstillträde under en förutbestämd period. Flera infrastrukturanläggningar har slutförts eller är under uppförande, däribland gas- och elsammanlänkningar och LNG-anläggningar som har dragit nytta av denna möjlighet. Detta har bidragit till att främja projekt som gynnar försörjningstrygghet och konkurrens. Samtidigt visar erfarenheterna hittills att projektutvecklare, tillsynsmyndigheter och kommissionen skulle kunna ha nytta av ett rationaliserat förfarande för ansökan om och beviljande av undantag samt av ett klagande av vissa av villkoren. Därför föreslår kommissionen att man formulerar riktlinjer för att bistå sökande och tillsynsmyndigheter när det gäller villkoren för ett undantag. För att säkerställa att undantagen infrastruktur ändå kan användas optimalt av marknaden, föreslås att minimikraven för tilldelning av kapacitet och bestämmelser om hantering av överbelastning för den nya infrastrukturen, som hittills har tillämpats efter bedömning från fall till fall, ska tillämpas generellt.

5.2. Öppenhet

Den inre marknaden för el och gas har vissa brister när det gäller likviditet och öppenhet, vilket hindrar en effektiv resursfördelning, begränsar möjligheterna till riskgardering och hindrar nya aktörer från att komma in på marknaden. Förtroendet på marknaden, marknads likviditet och antalet marknadsdeltagare behöver öka. Därför måste marknaden få tillgång till mer information.

Nuvarande öppenhetskrav är inriktade på offentliggörande av nätkapacitet så att marknadsaktörerna kan se om kapacitet är tillgänglig och om all tillgänglig kapacitet bjuds ut

på marknaden. Marknadsaktörerna behöver emellertid också rättvis tillgång till information som påverkar prisrörelserna i grossistledet.

För närvarande är det så att etablerade operatörer som står för den största delen av gas- och elflödena, och som äger majoriteten av tillgångarna på marknaden, har mer och bättre tillgång till information än nya marknadsaktörer. När det gäller elektricitet finns det krav i form av riktlinjer, inom ramen för förordningen, där det fastläggs öppenhetskrav för elproduktionen. De är dock inte tillräckliga, och för gas finns det för närvarande inga sådana krav. Därför föreslås att man utvidgar öppenhetskraven så att de även omfattar gaslager, prognoser avseende efterfrågan och tillgång, kostnader för balansering av nätet samt handel.

De nationella tillsynsmyndigheterna måste kontrollera och övervaka att dessa krav tillämpas korrekt och fullt ut. Därför måste deras befogenheter stärkas.

Frågan om öppenhet avseende derivat och finansiella instrument, där föreliggande förslag inte ställer ytterligare krav på de berörda företagen, kommer kommissionen att undersöka i detalj för att lägga fram sina slutsatser i mitten av 2008. Byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter och Europeiska värdepapperstillsynskommittén uppmanas att samarbeta för att ytterligare granska och ge råd i frågan om huruvida transaktioner med gas- och elleveransavtal samt gas- och elderivat bör omfattas av öppenhetskrav före och/eller efter handel.

5.3. Tillträde till lagringsanläggningar

Enligt det existerande direktivet om den inre gasmarknaden ska de systemansvariga för lagringssystemet, där lagringsanläggningen är en väsentlig anläggning för möjligheten att leverera till kunder, ge tillträde för tredje part. Medlemsstaterna har valet att säkerställa tillträde till dessa lagringsanläggningar antingen genom villkor som fastläggs av tillsynsmyndigheten eller genom att ålägga systemansvariga för lagringssystemet att förhandla om tillträdesvillkor med kunder. Kravet i direktivet begränsar sig till principer, och lämnar stor frihet för medlemsstaterna att själva fastställa sina regelverk. Principerna konkretiserades därefter genom Madridforumet, där alla intressenter enades om frivilliga riktlinjer för god praxis avseende tredjepartstillträde för systemansvariga för lagringssystem (*Guidelines for Good Third Party Access Practice for Storage System Operators – GGPSSO*). ERGEG har emellertid dragit slutsatsen att tillämpningen av dessa riktlinjer generellt sett är dålig.

För att de ska kunna tillämpas effektivt föreslår kommissionen fyra åtgärder:

- Gör principerna i riktlinjerna juridiskt bindande och möjliggör detaljtillämpning av riktlinjerna genom kommittéförfarande.
- Upprätta juridisk och funktionell åtskillnad av systemansvariga för lagringssystem som är en del av ett leveransföretag.
- Utöka de nationella tillsynsmyndigheternas befogenheter att övervaka tillträdet till lagringsanläggningarna.
- Kräv klarhet i fråga om det regelverk som tillämpas på lagringsanläggningar.

I syfte att göra riktlinjerna juridiskt bindande kompletteras förordningen med bestämmelser om hur systemansvariga för lagringsanläggningar ska erbjuda tjänster för tredjepartstillträde och hur de ska fördela kapacitet och hantera överbelastning. Förordningen ska också definiera

öppenhetskraven och innehålla förslag till åtgärder för att en andrahandsmarknad för lagringskapacitet ska kunna utvecklas. Dessa regler ska garantera att all lagringskapacitet som är tillgänglig för tredje part utbjuds på marknaden på ett icke-diskriminerande och öppet sätt och att kapacitetshamstring motverkas på det bestämdaste. Dessa regler ska också syfta till att säkerställa överensstämmelse med de föreslagna minimikraven på undantagen infrastruktur.

Genom kravet på juridisk och funktionell åtskillnad av systemansvariga för lagringssystem kommer tillträdet till lagringsanläggningarna att effektiviseras i hög grad. Leverantörer som behöver lagringskapacitet måste för närvarande kontakta sina konkurrenter för att avtala om sina lagringsbehov. Detta ökar inte förtroendet på marknaden och utgör ett allvarligt hinder för nya marknadsaktörer. Kravet på åtskilda systemansvariga för lagringssystem kommer att förbättra denna situation, och det kommer att göra det möjligt för konkurrenter och tillsynsmyndigheter att kontrollera att all tillgänglig lagringskapacitet bjuds ut på marknaden.

Kommissionen föreslår att man eliminerar nuvarande oklarheter beträffande vilken andel av lagringskapaciteten som ska bjudas ut på marknaden. Detta åstadkoms genom ett krav på att alla medlemsstater måste fastställa kriterier för när och hur tredjepartstillträde till lagringskapacitet är tillämpligt, och på att dessa uppgifter ska vara offentliga. Tillsynsmyndigheten får därmed uppgiften att kontrollera att dessa kriterier tillämpas korrekt på alla lagringsanläggningar.

5.4. Tillträde till LNG-terminaler

Den betydelse som LNG har för EU:s gasförsörjning blir allt större, och stora investeringar i LNG-terminaler är planerade eller håller redan på att realiseras. Därför behövs tydliga regler om tillträdet till LNG-terminaler. Tillsynsmyndigheterna har kartlagt behovet, och ERGEG har utarbetat riktlinjer i syfte att skapa en gemensam strategi för tredjepartstillträde till LNG-terminaler.

Även om många LNG-terminaler har utnyttjat möjligheterna till undantag från tredjepartstillträde och från bestämmelserna i enlighet med artikel 22 i direktivet finns det också LNG-terminaler för vilka reglerna för tredjepartstillträde gäller. Eftersom direktivet endast innehåller ett allmänt krav på att tillträdet ska regleras, skapas ett utrymme för olika tolkningar bland medlemsstaterna. Undantaget enligt artikel 22 är dessutom alltid tillfälligt, och när undantagsperioden har löpt ut omfattas LNG-terminalerna av bestämmelserna. Kommissionen föreslår därför att mer tydligt definierade regler införs för tredjepartstillträde till LNG-terminaler. I syfte att göra riktlinjerna juridiskt bindande kompletteras förordningen med bestämmelser om hur de ansvariga för LNG-terminalerna ska erbjuda tjänster för tredjepartstillträde och hur de ska fördela kapacitet och hantera överbelastning. Förordningen ska också definiera kraven på insyn och innehålla förslag till åtgärder för att en andrahandsmarknad för terminalkapacitet ska kunna utvecklas. Dessa regler ska också syfta till att säkerställa överensstämmelse med de föreslagna minimikraven på undantagen infrastruktur.

5.5. Långsiktiga leveransavtal

Bilaterala leveransavtal i senare led ger möjlighet för energiintensiv industri att erhålla mer förutsägbara priser. Sådana avtal riskerar emellertid att utestänga marknaden i efterföljande led genom att hindra konsumenter från att byta leverantör, och därmed begränsa konkurrensen. För att minska osäkerheten på marknaden kommer kommissionen inom de

närmaste månaderna att på lämpligt sätt ge vägledning om förenligheten av långsiktiga bilaterala leveransavtal i senare led med gemenskapens konkurrenslagstiftning.

5.6. Regler för ett gradvis upprättande av en europeisk slutkundsmarknad

Varken inom el- eller gasmarknaden kan man ännu tala om någon europeisk slutkundsmarknad (hushåll och småföretag), eftersom kunderna, om man antar att de kan välja, fortfarande är tvungna att välja en leverantör i sitt eget land. Att upprätta en verklig europeisk slutkundsmarknad är slutmålet för de inre marknaderna för el och gas. Detta är nödvändigt för att konkurrenskraftiga marknader ska kunna skapas och maximal effektivitet uppnås. En liberalisering av slutkundsmarknaden är viktig för att alla EU-medborgare ska kunna dra nytta av konkurrensen. Om liberaliseringen enbart skulle omfatta storkunder skulle de europeiska hushållen i slutändan subventionera industrin, och investeringssignalerna för ny produktion och försörjning skulle snedvridas. Från och med den 1 juli 2007 har alla slutkundsmarknader i EU öppnats för konkurrens, men i praktiken är många konsumenter bundna till sina traditionella leverantörer eftersom de regler som krävs inte har införts. En europeisk slutkundsmarknad kan bara upprättas gradvis. För att skynda på processen överväger kommissionen att inrätta ett slutkundsforum motsvarande de lyckade Madrid- och Florensforumen. Genom detta forum skulle det bli möjligt att fokusera på särskilda slutkundsfrågor, och det skulle kunna fungera som en plattform där alla aktörer kunde främja upprättandet av en slutkundsmarknad i EU. Forumet skulle ge vägledning om de föreslagna skyldigheterna för medlemsstaterna och tillsynsmyndigheterna att fastställa tydliga regler för konkurrensen på slutkundsmarknaden. Tanken skulle också vara att gradvis harmonisera marknadsreglerna för att möjliggöra gränsöverskridande slutkundsmarknader.

Välfungerande slutkundsmarknader kommer också att ha mycket stor betydelse för att öka människors medvetenhet om inhemsk energiförbrukning och energikostnad, eftersom alla åtgärder för att minska koldioxidutsläppen och öka energieffektiviteten kräver insatser på hushållsnivå. Konkurrensen om att få leverera till hushållen kommer att öka människors energimedvetenhet. I nuläget, när konsumenten bara får sluträkningen för en årsförbrukning, skapar priserna emellertid inte någon sådan medvetenhet. Inte heller innebär de att leverantörerna får möjlighet att utveckla konkurrenskraftiga tjänster som skiljer mellan hushåll med särskilda behov. Leverantörerna måste därför tillhandahålla mer information, så att kunderna får information mer regelbundet om sin energiförbrukning och sina kostnader.

Det är uppenbart att valfriheten för konsumenterna måste åtföljas av starka garantier för deras rättigheter. För att säkerställa att utsatta kunder har tillgång till den energi de behöver för att kunna leva ett normalt liv åtnjuter dessa redan en hög skyddsnivå i det gällande direktivet. Dessa bestämmelser har emellertid tillämpats felaktigt i vissa länder, och för att förtydliga reglerna föreslår kommissionen att bindande riktlinjer införs. Samtidigt föreslår kommissionen att rättigheterna för samtliga kunder förstärks, bl.a. genom att ge dem rätt att byta leverantör när som helst och kräva av energibolagen att räkningen ska göras upp inom en månad efter det att konsumenten bytt leverantör.

Avslutningsvis har kommissionen kommit fram till att de gällande reglerna om juridisk och funktionell åtskillnad för systemansvariga för distributionssystem är tillfredsställande. Någon utsträckning av de regler om åtskillnad beträffande ägandet som beskrivs i kapitel 4 till att även gälla dessa systemansvariga föreslås därför inte.

6. SAMARBETE I SYFTE ATT ÖKA FÖRSÖRJNINGSTRYGGHETEN

6.1. Övervakning av försörjningstryggheten som utförs av de systemansvariga för överföringssystemet

Det är viktigt att se till att el- och gassystemen kan tillgodose efterfrågan även under belastningstoppar. För el är detta möjligt endast om produktionskapaciteten är tillräcklig och nätet klarar av att transportera energin från producenten till slutkunden. För gas krävs tillräcklig import- och lagringskapacitet.

I direktiv 2005/89/EG krävs att de nationella tillsynsmyndigheterna, med hjälp av de systemansvariga för överföringssystemen, varje år rapporterar till kommissionen om försörjningstryggheten när det gäller el. I direktiv 2004/67/EG krävs att medlemsstaterna ska rapportera om försörjningstryggheten när det gäller gas och om ett regelverk som ger incitament till investeringar i infrastruktur. Enligt förslagen till ändring av förordning (EG) nr 1228/2003 och förordning (EG) nr 1775/2005 ska det europeiska nätverket av systemansvariga för överföringssystem få till uppgift att, för varje sommar och vinter samt på lång sikt, göra prognoser om huruvida systemen är tillräckliga. En prognos för Europa är nödvändig för att möjligheterna till export och import av el och gas under efterfrågetoppar ska kunna beaktas. På grund av de gränsöverskridande flödena av el och gas inom den inre marknaden måste prognosen göras på europeisk nivå.

6.2. Samarbete med medlemsstaterna

I EU-lagstiftningen finns två instrument för hantering av försörjningstryggheten när det gäller gas. Genom direktiv 2003/55/EG infördes allmänna övervakningsskyldigheter för medlemsstaterna. Direktiv 2004/67/EG är särskilt inriktat på åtgärder för att säkerställa en tryggad naturgasförsörjning. Genom det direktivet inrättas en grupp för samordning av gasförsörjningen. Det innehåller även en ”gemenskapsmekanism” för eventuella försörjningsavbrott.

Dessa instrument utgör en grundstomme för samordning. De fastställer inga kvantitativa mål när det gäller försörjningstryggheten, och innehåller inte heller några skyldigheter beträffande gaslager. Dessutom innehåller de inga regler för regionalt samarbete vid allvarliga försörjningsavbrott.

Direktiv 2004/67/EG införlivades först nyligen av medlemsstaterna. Enligt artikel 10 ska kommissionen senast den 19 maj 2008 rapportera om genomförandet av direktivet, och i synnerhet om i vilken mån instrumenten är effektiva. Enligt samma artikel får kommissionen lägga fram förslag om ytterligare åtgärder för att förbättra försörjningstryggheten. Rapporten ska framför allt handla om åtgärder som rör försörjningstryggheten med avseende på gaslager.

Av den anledningen, och som ett första steg, omfattar dessa förslag ingen ändring av direktiv 2004/67/EG utan avser bara följande två frågor:

- *Ökade skyldigheter avseende öppenhet när det gäller nivån på kommersiella lager.* De lageransvariga skulle vara skyldiga att dagligen offentliggöra arbetsgasvolymen i sina anläggningar. Denna skyldighet skulle avsevärt öka det ömsesidiga förtroendet när det gäller regionalt och bilateralt stöd vid allvarliga försörjningsavbrott.

Solidaritet. Det föreslås att medlemsstaterna ska samarbeta i syfte att främja regional och bilateral solidaritet. Tanken med detta samarbete är att det ska omfatta situationer som troligen skulle resultera i att en medlemsstat drabbas av allvarliga avbrott i gasförsörjningen. Exempel på sådant samarbete är rationalisering av nationella åtgärder för hantering av krissituationer och utarbetande av praktiska metoder för ömsesidigt stöd. Kommissionen kommer, om det behövs, att anta riktlinjer för regionalt solidaritetssamarbete.

Förslag till

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING

om inrättande av en byrå för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter

(Text av betydelse för EES)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 95,

med beaktande av kommissionens förslag⁸,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande⁹,

med beaktande av Regionkommitténs yttrande¹⁰,

i enlighet med förfarandet i artikel 251 i fördraget, och

av följande skäl:

- (1) I kommissionens meddelande av den 10 januari 2007 ”En energipolitik för Europa”¹¹ framhövs betydelsen av att fullborda den inre marknaden för el och naturgas. En av de viktigaste åtgärderna för att nå detta mål var enligt meddelandet att förbättra regelverket på gemenskapsnivå.
- (2) En oberoende rådgivande grupp för el och gas, kallad ”Europeiska gruppen av tillsynsmyndigheter för el och gas” (ERGEG), inrättades genom kommissionens beslut 2003/796/EG¹² för att underlätta samråd, samordning och samarbete mellan medlemsstaternas tillsynsmyndigheter och mellan dessa myndigheter och kommissionen i syfte att befästa den inre marknaden för el och naturgas. Denna grupp består av företrädare för de nationella tillsynsmyndigheter som inrättats enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/54/EG av den 26 juni 2003 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om upphävande av direktiv 96/92/EG¹³ och Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/55/EG av den 26 juni

⁸ EUT C [...], [...], s. [...].

⁹ EUT C [...], [...], s. [...].

¹⁰ EUT C [...], [...], s. [...].

¹¹ EUT C [...], [...], s. [...].

¹² EUT L 296, 14.11.2003, s. 34.

¹³ EUT L 176, 15.7.2003, s. 37.

2003 om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas och om upphävande av direktiv 98/30/EG¹⁴.

- (3) ERGEG:s verksamhet har bidragit till utvecklingen mot en inre marknad för el och gas. Det erkänns dock allmänt i branschen och har föreslagits av ERGEG att det frivilliga samarbetet mellan nationella tillsynsmyndigheter nu bör äga rum inom en gemenskapsstruktur med tydliga befogenheter och behörighet att fatta enskilda tillsynsbeslut i en rad specifika fall.
- (4) Europeiska rådet uppmanade på sitt vårmöte 2007 kommissionen att föreslå åtgärder för att inrätta en oberoende mekanism för samarbete mellan nationella tillsynsmyndigheter.
- (5) Utifrån en konsekvensbedömning rörande vilka resurser som skulle krävas för en central enhet drogs slutsatsen att en oberoende central enhet skulle erbjuda flera långsiktiga fördelar jämfört med andra alternativ. En byrå för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter, nedan kallad *byrån*, bör därför inrättas.
- (6) Byrån bör se till att de tillsynsfunktioner som på nationell nivå utförs av nationella tillsynsmyndigheter enligt direktiven 2003/54/EG och 2003/55/EG samordnas ordentligt och vid behov kompletteras på gemenskapsnivå. I detta syfte måste byråns oberoende, tekniska och tillsynsrelaterade kapacitet, öppenhet och effektivitet garanteras.
- (7) Byrån bör övervaka samarbetet mellan systemansvariga för överföringssystem inom el- och gassektorerna och verksamheterna inom det europeiska nätverket av systemansvariga för överföringssystem för el och det europeiska nätverket av systemansvariga för överföringssystem för gas. Byrån är väsentlig för att se till att samarbetet mellan de systemansvariga för överföringssystemen sker på ett effektivt och öppet sätt som gynnar den inre marknaden.
- (8) Det bör skapas en struktur för samarbete mellan de nationella tillsynsmyndigheterna. Denna struktur bör underlätta en enhetlig tillämpning av lagstiftningen om den inre marknaden för el och gas i hela gemenskapen. När det gäller fall som berör mer än en medlemsstat bör byrån få befogenhet att anta enskilda beslut. Denna befogenhet bör omfatta regelverket för infrastruktur som förbinder minst två medlemsstater, undantag från regler om den inre marknaden i fråga om nya sammanlänknings av elnät och nya gasinfrastrukturer som är belägna i mer än en medlemsstat.
- (9) Eftersom byrån har överblick över de nationella tillsynsmyndigheterna bör den kunna ge kommissionen råd när det gäller frågor om marknadsreglering. Den bör också informera kommissionen när den anser att samarbetet mellan systemansvariga för överföringssystem inte ger de nödvändiga resultaten eller när en nationell tillsynsmyndighet vars beslut strider mot riktlinjer inte vill rätta sig efter byråns yttrande.
- (10) Byrån bör även kunna utfärda icke-bindande riktlinjer, som hjälper tillsynsmyndigheter och marknadsaktörer att utbyta bästa praxis.

¹⁴ EUT L 176, 15.7.2003, s. 57.

- (11) Byråns organisation bör motsvara de särskilda behoven i fråga om reglering på energiområdet. I synnerhet bör de nationella tillsynsmyndigheternas speciella roll och oberoende beaktas till fullo.
- (12) En styrelse bör få nödvändiga befogenheter att upprätta en budget, kontrollera hur den genomförs, utarbeta en arbetsordning, anta budgetförordningar och utse en direktör.
- (13) Byrån bör få nödvändiga befogenheter att utföra sitt tillsynsuppdrag på ett effektivt och framför allt oberoende sätt. Tillsynsmyndigheternas oberoende utgör inte bara en huvudprincip för god samhällsstyrning utan också ett fundamentalt villkor för att säkra marknadens förtroende. Byrån bör således avspegla situationen på nationell nivå och agera oberoende av alla marknadsintressen och varken söka eller ta emot instruktioner från någon regering eller något annat offentligt eller privat organ.
- (14) I de fall byrån har behörighet att fatta beslut bör berörda parter av processekonomiska skäl ha rätt att överklaga till en överklagandenämnd, som bör utgöra en del av byrån men vara oberoende av dess administrativa och beslutsrelaterade struktur.
- (15) Byrån bör främst finansieras genom Europeiska gemenskapernas allmänna budget, avgifter och frivilliga bidrag. I synnerhet bör de medel som för närvarande anslås av tillsynsmyndigheter för samarbete på europeisk nivå fortsätta att vara tillgängliga för byrån. Gemenskapens budgetförfarande bör fortsätta att gälla när det gäller alla bidrag som belastar Europeiska gemenskapernas allmänna budget. Granskningen av räkenskaper bör vidare utföras av revisionsrätten i enlighet med artikel 91 i kommissionens förordning (EG, Euratom) nr 2343/2002 av den 23 december 2002 med rambudgetförordning för de gemenskapsorgan som avses i artikel 185 i rådets förordning (EG, Euratom) nr 1605/2002 med budgetförordning för Europeiska gemenskapernas allmänna budget¹⁵.
- (16) Byrån bör ha en högt kvalificerad personal. Särskilt bör byrån kunna dra nytta av kompetens och erfarenheter hos personal som utsänts av de nationella tillsynsmyndigheterna, kommissionen och medlemsstaterna. Tjänsteföreskrifterna för tjänstemän i Europeiska gemenskaperna, Anställningsvillkor för övriga anställda i Europeiska gemenskaperna samt bestämmelser som antagits gemensamt av Europeiska gemenskapernas institutioner för tillämpningen av tjänsteföreskrifterna och anställningsvillkoren bör gälla för byråns personal. Styrelsen bör i samförstånd med kommissionen anta nödvändiga genomförandebestämmelser.
- (17) Byrån bör tillämpa de allmänna reglerna om allmänhetens tillgång till handlingar som finns hos gemenskapens organ. Styrelsen bör vidta praktiska åtgärder för att skydda kommersiellt känsliga uppgifter och personuppgifter.
- (18) I enlighet med lämpliga avtal som ingås av gemenskapen bör tredjeländer kunna delta i byråns arbete.

¹⁵ EGT L 357, 31.12.2002, s. 72.

- (19) Eftersom målen för den föreslagna åtgärden, dvs. samarbete på gemenskapsnivå mellan nationella tillsynsmyndigheter, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna och de därför bättre kan uppnås på gemenskapsnivå, kan gemenskapen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går denna förordning inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå dessa mål.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Inrättande

En byrå för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter, nedan kallad *byrån*, ska inrättas för att på gemenskapsnivå komplettera de tillsynsuppgifter som på nationell nivå utförs av de tillsynsmyndigheter som anges i artikel 22a i direktiv 2003/54/EG och artikel 24a i direktiv 2003/55/EG och, vid behov, samordna deras verksamhet.

Artikel 2

Rättslig status och säte

1. Byrån ska vara ett gemenskapsorgan med status som juridisk person.
2. Byrån ska i varje medlemsstat ha den mest vittgående rättskapacitet som tillerkänns juridiska personer enligt den nationella lagstiftningen. Den får i synnerhet förvärva och avyttra lös och fast egendom samt föra talan inför domstolar och andra myndigheter.
3. Byrån ska företrädas av sin direktör.
4. Byråns säte ska ligga i [ort]. Den ska inhysas i kommissionens lokaler tills dess egna lokaler är färdiga.

Artikel 3

Sammansättning

Byrån ska bestå av

- (a) en styrelse som ska ha de ansvarsområden som anges i artikel 10,
- (b) en tillsynsnämnd som ska ha de ansvarsområden som anges i artikel 12,
- (c) en direktör som ska ha de ansvarsområden som anges i artikel 14,
- (d) en överklagandenämnd som ska ha de ansvarsområden som anges i artikel 16.

Artikel 4

Byråns rättsakter

Byrån får

- (a) avge yttranden till systemansvariga för överföringssystem,
- (b) avge yttranden till tillsynsmyndigheter,
- (c) avge yttranden och rekommendationer till kommissionen,
- (d) fatta enskilda beslut i specifika fall enligt artiklarna 7 och 8.

Artikel 5

Allmänna uppgifter

Byrån får på begäran av kommissionen eller på eget initiativ avge yttranden till kommissionen i alla frågor som har anknytning till det syfte för vilket den inrättats.

Artikel 6

Uppgifter i fråga om samarbetet mellan systemansvariga för överföringssystem

1. Byrån ska avge ett yttrande till kommissionen om utkastet till stadgar för, förteckningarna över ledamöter i och utkastet till arbetsordningar för det europeiska nätverket av systemansvariga för överföringssystem för el i enlighet med artikel 2b.2 i förordning (EG) nr 1228/2003 respektive det europeiska nätverket av systemansvariga för överföringssystem för gas i enlighet med artikel 2b.2 i förordning (EG) nr 1775/2005.
2. Byrån ska övervaka verksamheten inom det europeiska nätverket av systemansvariga för överföringssystem för el enligt artikel 2d i förordning (EG) nr 1228/2003 och inom det europeiska nätverket av systemansvariga för överföringssystem för gas enligt artikel 2d i förordning (EG) nr 1775/2005.
3. Byrån får avge ett yttrande till det europeiska nätverket av systemansvariga för överföringssystem för el enligt artikel 2d.2 i förordning (EG) nr 1228/2003 och det europeiska nätverket av systemansvariga för överföringssystem för gas enligt artikel 2d.2 i förordning (EG) nr 1775/2005 om tekniska föreskrifter eller marknadsföreskrifter, utkastet till årlig verksamhetsplan och förslaget till 10-årig investeringsplan.
4. Byrån ska avge ett motiverat yttrande till kommissionen om den anser att det utkast till årlig verksamhetsplan eller förslag till 10-årig investeringsplan som lagts fram för den enligt artikel 2d.2 i förordning (EG) nr 1228/2003 och artikel 2d.2 i förordning (EG) nr 1775/2005 inte säkrar icke-diskriminering, genuin konkurrens och en väl fungerande marknad.

5. Byrån ska, i enlighet med artikel 2e.2 i förordning (EG) nr 1228/2003 och artikel 2e.2 i förordning (EG) nr 1775/2005, avge ett motiverat yttrande till kommissionen, om den anser att en teknisk föreskrift eller marknadsföreskrift inte säkrar icke-diskriminering, genuin konkurrens och en väl fungerande marknad, att en teknisk föreskrift eller marknadsföreskrift inte har antagits inom rimlig tid eller att systemansvariga för överföringssystem inte genomför en teknisk föreskrift eller marknadsföreskrift.
6. Byrån ska övervaka det regionala samarbete mellan systemansvariga för överföringssystem som avses i artikel 2h i förordning (EG) nr 1228/2003 och artikel 2h i förordning (EG) nr 1775/2005.

Artikel 7

Uppgifter i fråga om de nationella tillsynsmyndigheterna

1. Byrån ska anta enskilda beslut i tekniska frågor när sådana beslut föreskrivs i riktlinjer i enlighet med direktiv 2003/54/EG, direktiv 2003/55/EG, förordning (EG) nr 1228/2003 och förordning (EG) nr 1775/2005.
2. Byrån får i enlighet med sin verksamhetsplan eller på begäran av kommissionen anta icke-bindande riktlinjer som hjälper tillsynsmyndigheter och marknadsaktörer att utbyta bästa praxis.
3. Byrån ska främja samarbete mellan de nationella tillsynsmyndigheterna och mellan tillsynsmyndigheter på regional nivå. Om byrån anser att bindande regler för ett sådant samarbete krävs, ska den lämna en rekommendation om detta till kommissionen.
4. På begäran av en tillsynsmyndighet eller kommissionen ska byrån avge ett yttrande om huruvida ett beslut som fattats av en tillsynsmyndighet överensstämmer med de riktlinjer som avses i direktiv 2003/54/EG, direktiv 2003/55/EG, förordning (EG) nr 1228/2003 eller förordning (EG) nr 1775/2005.
5. Om en nationell tillsynsmyndighet inte inom fyra månader från mottagandedagen rättar sig efter ett sådant yttrande från byrån som avses i punkt 4, ska byrån informera kommissionen.
6. När en nationell tillsynsmyndighet i ett specifikt fall har svårt att tillämpa de riktlinjer som avses i direktiv 2003/54/EG, direktiv 2003/55/EG, förordning (EG) nr 1228/2003 eller förordning (EG) nr 1775/2005, får den be byrån om ett yttrande. Efter samråd med kommissionen ska byrån avge ett yttrande inom fyra månader.
7. Byrån ska fatta beslut om ett regelverk för infrastruktur som förbinder minst två medlemsstater, i enlighet med artikel 22d.3 i direktiv 2003/54/EG och artikel 24d.3 i direktiv 2003/55/EG.

Artikel 8

Andra uppgifter

1. Byrån får bevilja sådana undantag som föreskrivs i artikel 7.4 a i förordning (EG) nr 1228/2003. Byrån får också bevilja sådana undantag som föreskrivs i artikel 22.3 a i direktiv 2003/55/EG när den berörda infrastrukturen är belägen på flera medlemsstaters territorium.
2. Byrån ska föreslå en oberoende systemansvarig i enlighet med artikel 10.4 i direktiv 2003/54/EG och artikel 9.4 i direktiv 2003/55/EG.

Artikel 9

Styrelse

1. Styrelsen ska bestå av tolv ledamöter. Sex av dessa ska utses av kommissionen och sex av rådet. Mandatperioden ska vara fem år och kunna förlängas en gång.
2. Styrelsen ska utse en ordförande och en vice-ordförande bland sina ledamöter. Vice-ordföranden ska automatiskt ersätta ordföranden om denne inte kan utföra sitt uppdrag. Ordförandens och vice-ordförandens mandatperioder ska vara två och ett halvt år och kunna förlängas. Ordförandens och vice-ordförandens mandatperioder ska dock under alla omständigheter upphöra om de inte längre är styrelseledamöter.
3. Styrelsemöten ska sammankallas av ordföranden. Byråns direktör ska delta i överläggningarna om inte styrelsen beslutar något annat. Styrelsen ska ha ordinarie möten minst två gånger om året. Den ska även ha möte på ordförandens initiativ, på begäran av kommissionen eller på begäran från minst en tredjedel av dess ledamöter. Styrelsen får bjuda in en person med potentiellt relevanta åsikter som observatör till sina möten. Styrelseledamöter får enligt bestämmelserna i arbetsordningen låta sig biträdas av rådgivare eller experter. Styrelsens sekretariat ska tillhandahållas av byrån.
4. Styrelsen ska fatta beslut med två tredjedelars majoritet bland de närvarande ledamöterna.
5. Varje ledamot ska ha en röst. I arbetsordningen ska anges mera detaljerade regler för omröstningar, särskilt villkoren för hur en ledamot kan handla på en annan ledamots vägnar samt, vid behov, regler om beslutförhet.

Artikel 10

Styrelsens uppgifter

1. Styrelsen ska, efter samråd med tillsynsnämnden, utse en direktör i enlighet med artikel 13.2.
2. Styrelsen ska utse tillsynsnämndens ledamöter i enlighet med artikel 11.1.

3. Styrelsen ska utse överklagandenämndens ledamöter i enlighet med artikel 15.1.
4. Styrelsen ska, senast den 30 september varje år efter samråd med kommissionen och godkännande från tillsynsnämnden i enlighet med artikel 12.3, anta byråns verksamhetsplan för det kommande året och överlämna den till Europaparlamentet, rådet och kommissionen. Verksamhetsplanen ska antas utan att det påverkar det årliga budgetförfarandet.
5. Styrelsen ska utöva sina budgetbefogenheter i enlighet med artiklarna 18–21.
6. Styrelsen ska, efter godkännande från kommissionen, besluta om mottagande av legat, gåvor eller bidrag från andra källor i gemenskapen.
7. Styrelsen ska ha disciplinära befogenheter över direktören.
8. Styrelsen ska vid behov utarbeta byråns personalpolitik i enlighet med artikel 25.2.
9. Styrelsen ska anta särskilda bestämmelser om tillgång till byråns handlingar i enlighet med artikel 27.
10. Styrelsen ska anta en årsrapport om byråns verksamhet enligt artikel 14.8 och senast den 15 juni överlämna den till Europaparlamentet, rådet, kommissionen, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och revisionsrätten. Årsrapporten ska innehålla ett oberoende avsnitt, godkänt av tillsynsnämnden, om byråns tillsynsverksamhet under det aktuella året.
11. Styrelsen ska anta sin arbetsordning.

Artikel 11

Tillsynsnämnd

1. Tillsynsnämnden ska bestå av en företrädare per medlemsstat, som kommer från tillsynsmyndigheterna enligt artikel 22a i direktiv 2003/54/EG och artikel 24a i direktiv 2003/55/EG, och en företrädare från kommissionen utan rösträtt. De nationella tillsynsmyndigheterna ska utse en suppleant per medlemsstat.
2. Tillsynsnämnden ska utse en ordförande och en vice-ordförande bland sina ledamöter. Vice-ordföranden ska ersätta ordföranden om denne inte kan utföra sitt uppdrag. Ordförandens och vice-ordförandens mandatperioder ska vara två och ett halvt år och kunna förlängas. Ordförandens och vice-ordförandens mandatperioder ska dock under alla omständigheter upphöra om de inte längre är ledamöter i tillsynsnämnden.
3. Tillsynsnämnden ska fatta beslut med två tredjedelars majoritet bland ledamöterna. Varje ledamot eller suppleant ska ha en röst.
4. Tillsynsnämnden ska anta sin arbetsordning.

5. Vid utförandet av sina uppgifter enligt denna förordning ska tillsynsnämnden agera oberoende och inte söka eller ta emot instruktioner från någon medlemsstatsregering eller från någon offentlig eller privat intressent.
6. Tillsynsnämndens sekretariat ska tillhandahållas av byrån.

Artikel 12

Tillsynsnämndens uppgifter

1. Tillsynsnämnden ska avge ett yttrande till direktören innan de yttranden, rekommendationer och beslut som avses i artiklarna 5, 6, 7 och 8 antas. Tillsynsnämnden ska dessutom, inom sitt kompetensområde, vägleda direktören när denne utför sina uppgifter.
2. Tillsynsnämnden ska avge ett yttrande om den kandidat som ska utses till direktör enligt artiklarna 10.1 och 13.2. Tillsynsnämndens beslut i detta avseende ska fattas med tre fjärdedels majoritet av dess ledamöter.
3. Tillsynsnämnden ska, i enlighet med artiklarna 10.4 och 14.6 och det budgetutkast som upprättats enligt artikel 20.1, godkänna byråns verksamhetsplan för det kommande året och före den 1 september lägga fram den för styrelsens antagande.
4. Tillsynsnämnden ska godkänna det oberoende avsnittet om tillsynsverksamheten i årsrapporten enligt artiklarna 10.10 och 14.8.

Artikel 13

Direktör

1. Byrån ska styras av sin direktör, som ska agera oberoende vid utförandet av sina uppgifter. Utan att det påverkar respektive befogenheter för kommissionen, styrelsen eller tillsynsnämnden får direktören inte söka eller ta emot instruktioner från någon regering eller något annat organ.
2. Styrelsen ska utse en direktör på grundval av meriter, kompetens och erfarenhet från en förteckning över minst två kandidater som föreslagits av kommissionen och efter en inbjudan till intresseanmälan. Den kandidat som styrelsen väljer kan före utnämningen ombes att göra ett uttalande inför behörigt utskott i Europaparlamentet och besvara frågor från utskottsledamöterna.
3. Direktörens mandatperiod ska vara fem år. Under de nio månaderna före periodens utgång ska kommissionen göra en utvärdering. I utvärderingen ska kommissionen särskilt bedöma
 - (a) direktörens arbetsinsats,
 - (b) byråns uppgifter och behov under de närmaste åren.

4. Styrelsen får på förslag av kommissionen, med beaktande av utvärderingsrapporten och endast i de fall det kan motiveras på grund av byråns uppgifter och behov, förlänga direktörens mandatperiod en gång med högst tre år.
5. Styrelsen ska underrätta Europaparlamentet om sin avsikt att förlänga direktörens mandatperiod. Under den månad som föregår förlängningen av mandatperioden kan direktören ombes att göra ett uttalande inför Europaparlamentets behöriga utskott och besvara frågor från utskottsledamöterna.
6. Om mandatperioden inte förlängs ska direktören sitta kvar till dess att en efterträdare har utsetts.
7. Direktören kan avsättas från sin post endast efter styrelsebeslut och samråd med tillsynsnämnden. Styrelsens beslut i detta avseende ska fattas med tre fjärdedelars majoritet av dess ledamöter.
8. Europaparlamentet och rådet kan uppmana direktören att rapportera om utförandet av sina uppgifter.

Artikel 14

Direktörens uppgifter

1. Direktören ska företräda och leda byrån.
2. Direktören ska förbereda styrelsens arbete. Direktören ska utan rösträtt delta i styrelsens arbete.
3. Direktören ska med tillsynsnämndens samtycke anta de yttranden, rekommendationer och beslut som avses i artiklarna 5, 6, 7 och 8.
4. Direktören ska ha ansvaret för att genomföra byråns årliga verksamhetsplan under vägledning av tillsynsnämnden och under styrelsens administrativa kontroll.
5. Direktören ska vidta nödvändiga åtgärder för att se till att byrån fungerar i enlighet med denna förordning, vilket i synnerhet omfattar antagande av interna administrativa instruktioner och publicering av meddelanden.
6. Varje år ska direktören utarbeta ett utkast till verksamhetsplan för byrån för det följande året och lägga fram utkastet för tillsynsnämnden och kommissionen senast den 30 juni.
7. Direktören ska göra en beräkning av byråns inkomster och utgifter enligt artikel 20 och genomföra byråns budget i enlighet med artikel 21.
8. Varje år ska direktören utarbeta ett utkast till årsrapport med ett avsnitt om byråns tillsynsverksamhet och ett avsnitt om ekonomiska och administrativa frågor.
9. När det gäller byråns personal ska direktören utöva de befogenheter som föreskrivs i artikel 25.3.

Artikel 15

Överklagandenämnd

1. Överklagandenämnden ska bestå av sex ledamöter och sex suppleanter som väljs bland nuvarande eller tidigare personal i högre ställning från de nationella tillsynsmyndigheterna, konkurrensmyndigheter eller andra nationella institutioner eller gemenskapsinstitutioner med relevant erfarenhet av energisektorn. Överklagandenämnden ska utse en ordförande. Överklagandenämndens beslut ska fattas med kvalificerad majoritet av minst fyra av dess sex ledamöter. Överklagandenämnden ska sammankallas när det behövs.
2. Överklagandenämndens ledamöter ska utses av styrelsen på förslag av kommissionen, efter en inbjudan till intresseanmälan och efter samråd med tillsynsnämnden.
3. Mandatperioden för överklagandenämndens ledamöter ska vara fem år. Perioden kan förlängas. Överklagandenämndens ledamöter ska vara oberoende när de fattar sina beslut och inte vara bundna av några instruktioner. De får inte utföra några andra uppgifter inom byrån, dess styrelse eller tillsynsnämnd. Överklagandenämndens ledamöter får inte avsättas under sin mandatperiod, så länge de inte har gjort sig skyldiga till allvarlig försummelse och styrelsen efter samråd med tillsynsnämnden fattar beslut om detta.
4. Överklagandenämndens ledamöter får inte delta i några överklagandeförfaranden om de har personligt intresse i det, om de tidigare varit involverade som företrädare för en av parterna i förfarandena eller om de var med om att fatta det beslut som överklagas.
5. Om en ledamot i överklagandenämnden, av ett skäl som nämns i punkt 4 eller av något annat skäl, anser att en annan ledamot inte bör delta i ett överklagandeförfarande ska ledamoten informera överklagandenämnden om detta. En part i överklagandeförfarandet får invända mot att en ledamot i överklagandenämnden deltar i överklagandeförfarandet, om parten anser att något av skälen i punkt 4 föreligger eller misstänker att ledamoten är partisk. En invändning får inte baseras på ledamotens nationalitet och ska även förkastas om parten i överklagandeförfarandet har vidtagit åtgärder i förfarandet, trots att denne var medveten om ett skäl till invändning.
6. Överklagandenämnden ska besluta om vilka åtgärder som ska vidtas i de fall som anges i punkterna 4 och 5 utan att den berörda ledamoten deltar. Vid beslutet ska den berörda ledamoten ersättas av sin suppleant, om inte suppleanten också befinner sig i en liknande situation. I detta fall ska ordföranden utse en ersättare bland de tillgängliga suppleanterna.

Artikel 16

Överklaganden

1. Varje fysisk eller juridisk person får överklaga ett beslut enligt artiklarna 7 och 8 som riktar sig till den personen, eller ett beslut som trots att det riktar sig till en annan person direkt och personligen berör den personen.
2. Överklagandet med motivering ska sändas skriftligen till byrån inom två månader efter det att beslutet meddelats den berörda personen eller, om så inte är fallet, inom två månader efter att byrån offentliggjort beslutet. Överklagandenämnden ska fatta beslut om överklagandet inom två månader efter att det ingivits.
3. Ett överklagande enligt punkt 1 får inte medföra att beslutet upphävs. Överklagandenämnden får däremot upphäva tillämpningen av det ifrågasatta beslutet, om den anser att omständigheterna motiverar det.
4. Om överklagandet kan tas upp till prövning ska överklagandenämnden pröva om det är välgrundat. Den ska vid behov inbjuda parterna i överklagandeförfarandet att inom angivna tidsfrister lämna synpunkter på meddelanden från nämnden eller på inlagor från andra parter i överklagandeförfarandet. Parterna i överklagandeförfarandet ska ha rätt att göra en muntlig framställan.
5. Överklagandenämnden får i enlighet med denna artikel utöva alla befogenheter som ingår i byråns behörighetsområde, eller hänskjuta fallet till behörigt organ inom byrån. Det behöriga organet ska vara bundet av överklagandenämndens beslut.
6. Överklagandenämnden ska anta sin arbetsordning.

Artikel 17

Talan vid förstainstansrätten och vid domstolen

1. Talan får väckas vid förstainstansrätten eller vid domstolen i enlighet med artikel 230 i fördraget för att angripa ett beslut som fattats av överklagandenämnden eller, i de fall det inte finns någon möjlighet att överklaga till överklagandenämnden, av byrån.
2. Om byrån inte fattar något beslut får en passivitetstalan väckas vid förstainstansrätten eller vid domstolen i enlighet med artikel 232 i fördraget.
3. Byrån ska vidta nödvändiga åtgärder för att rätta sig efter förstainstansrättens eller domstolens dom.

Artikel 18

Byråns budget

1. Byråns inkomster ska främst bestå av följande:

- (a) Ett bidrag från gemenskapen som tas upp i Europeiska gemenskapernas allmänna budget (kommissionens avsnitt).
 - (b) De avgifter som betalas till byrån enligt artikel 19.
 - (c) Eventuella frivilliga bidrag från medlemsstaterna eller deras tillsynsmyndigheter.
 - (d) Eventuella legat, gåvor eller bidrag som avses i artikel 10.6.
2. Utgifterna ska täcka personal-, administrations-, infrastruktur- och driftskostnader.
 3. Inkomster och utgifter ska vara i balans.
 4. För varje budgetår, som ska sammanfalla med kalenderåret, ska det göras prognoser över byråns samtliga inkomster och utgifter, och dessa ska tas upp i dess budget.

Artikel 19

Avgifter

1. Avgifter ska betalas till byrån när det begärs beslut om undantag enligt artikel 8.1.
2. Dessa avgifter ska fastställas av kommissionen.

Artikel 20

Upprättande av budgeten

1. Senast den 15 februari varje år ska direktören utarbeta ett preliminärt förslag till budget som omfattar driftskostnaderna och verksamhetsplanen för nästa budgetår, och direktören ska överlämna detta preliminära förslag till styrelsen tillsammans med en preliminär tjänsteförteckning. Varje år ska styrelsen på grundval av direktörens förslag göra en beräkning av byråns inkomster och utgifter för nästa budgetår. Senast den 31 mars ska styrelsen överlämna denna beräkning, samt ett förslag till tjänsteförteckning, till kommissionen. Innan denna beräkning antas ska direktörens förslag överlämnas till tillsynsnämnden, som kan avge ett yttrande om förslaget.
2. Kommissionen ska överlämna denna beräkning tillsammans med det preliminära förslaget till Europeiska gemenskapernas allmänna budget till Europaparlamentet och rådet (nedan kallade *budgetmyndigheten*).
3. Utgående från denna beräkning ska kommissionen i det preliminära förslaget till Europeiska gemenskapernas allmänna budget ta upp de preliminära anslag som den anser krävs mot bakgrund av tjänsteförteckningen och de bidrag som ska belasta den allmänna budgeten i enlighet med artikel 272 i fördraget.
4. Budgetmyndigheten ska anta byråns tjänsteförteckning.

5. Styrelsen ska upprätta byråns budget. Budgeten ska bli slutgiltig först när Europeiska gemenskapernas allmänna budget slutgiltigt har antagits. Vid behov ska byråns budget justeras i enlighet med den allmänna budgeten.
6. Styrelsen ska utan dröjsmål meddela budgetmyndigheten sin avsikt att genomföra något projekt som kan ha betydande konsekvenser för finansieringen av dess budget, särskilt projekt som rör fastigheter, exempelvis hyra eller köp av byggnader. Styrelsen ska underrätta kommissionen om sådana planer. Om en av budgetmyndighetens båda parter avser att avge ett yttrande ska den inom två veckor efter mottagandet av information om ett fastighetsprojekt meddela byrån sin avsikt att avge ett sådant yttrande. Om inget yttrande inkommer, får byrån fullfölja den planerade åtgärden.

Artikel 21

Genomförande och kontroll av budgeten

1. Direktören ska fungera som utanordnare och genomföra byråns budget.
2. Senast den 1 mars efter utgången av varje budgetår ska byråns räkenskapsförare till kommissionens räkenskapsförare och revisionsrätten överlämna sina preliminära redovisningar samt rapporten om budgetförvaltningen och den ekonomiska förvaltningen under budgetåret i fråga. Byråns räkenskapsförare ska också sända rapporten om budgetförvaltningen och den ekonomiska förvaltningen till Europaparlamentet och rådet senast den 31 mars följande år. Kommissionens räkenskapsförare ska sedan konsolidera institutionernas och de decentraliserade organens preliminära redovisningar i enlighet med artikel 128 i förordning (EG, Euratom) nr 1605/2002¹⁶.
3. Senast den 31 mars efter utgången av varje budgetår ska kommissionens räkenskapsförare till revisionsrätten överlämna byråns preliminära redovisningar och rapporten om budgetförvaltningen och den ekonomiska förvaltningen under budgetåret. Rapporten om budgetförvaltningen och den ekonomiska förvaltningen ska också överlämnas till Europaparlamentet och rådet.
4. Efter att ha mottagit revisionsrättens iakttagelser i fråga om byråns preliminära redovisningar enligt artikel 129 i förordning (EG, Euratom) nr 1605/2002 ska direktören, på eget ansvar, upprätta byråns slutliga redovisningar och överlämna dem till styrelsen för yttrande.
5. Styrelsen ska avge ett yttrande om byråns slutliga redovisningar.
6. Senast den 1 juli efter utgången av budgetåret ska direktören överlämna dessa slutliga redovisningar, tillsammans med styrelsens yttrande, till Europaparlamentet, rådet, kommissionen och domstolen.
7. De slutliga redovisningarna ska offentliggöras.

¹⁶ EGT L 248, 16.9.2002, s. 1.

8. Senast den 15 oktober ska direktören förse revisionsrätten med ett svar på dess iakttagelser. Direktören ska även sända en kopia av sitt svar till styrelsen och kommissionen.
9. Direktören ska, på Europaparlamentets begäran och i enlighet med artikel 146.3 i förordning (EG, Euratom) nr 1605/2002, lägga fram alla uppgifter som behövs för att förfarandet för beviljande av ansvarsfrihet för det berörda budgetåret ska fungera väl.
10. Europaparlamentet ska före den 15 maj år $n + 2$, på rekommendation av rådet som ska fatta sitt beslut med kvalificerad majoritet, bevilja direktören ansvarsfrihet för budgetens genomförande år n .

Artikel 22

Finansiella bestämmelser

Styrelsen ska utarbeta byråns finansiella bestämmelser efter samråd med kommissionen. Dessa bestämmelser får avvika från kommissionens förordning (EG, Euratom) nr 2343/2002 om de särskilda behoven för driften av byrån kräver det och bara om kommissionen samtycker i förväg.

Artikel 23

Bedrägeribekämpning

1. För bekämpning av bedrägeri, korruption och annan olaglig verksamhet ska bestämmelserna i förordning (EG) nr 1073/1999¹⁷ gälla för byrån utan inskränkning.
2. Byrån ska ansluta sig till det interinstitutionella avtalet av den 25 maj 1999 mellan Europaparlamentet, Europeiska unionens råd och Europeiska gemenskapernas kommission om interna utredningar som utförs av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (OLAF)¹⁸ och ska omedelbart anta härför lämpliga bestämmelser för all personal vid byrån.
3. Finansieringsbeslut samt de avtal och genomförandeinstrument som blir en följd av dessa beslut ska innehålla en uttrycklig bestämmelse om att revisionsrätten och OLAF vid behov får genomföra kontroller på platsen hos mottagarna av utbetalningar från byrån, samt hos de anställda som ansvarar för att fördela dessa utbetalningar.

¹⁷ EGT L 136, 31.5.1999, s. 1.

¹⁸ EGT L 136, 31.5.1999, s. 15.

Artikel 24

Privilegier och immunitet

Protokollet om Europeiska gemenskapernas immunitet och privilegier ska tillämpas på byrån.

Artikel 25

Personal

1. Tjänsteföreskrifterna för tjänstemän i Europeiska gemenskaperna, anställningsvillkor för övriga anställda i Europeiska gemenskaperna samt bestämmelser som antagits gemensamt av Europeiska gemenskapernas institutioner för tillämpningen av tjänsteföreskrifterna och anställningsvillkoren ska gälla för byråns personal.
2. Styrelsen ska i samförstånd med kommissionen och i enlighet med artikel 110 i tjänsteföreskrifterna för tjänstemän i Europeiska gemenskaperna anta nödvändiga tillämpningsföreskrifter.
3. Byrån ska gentemot sin personal utöva de befogenheter som tillkommer tillsättningsmyndigheten enligt tjänsteföreskrifterna för tjänstemän i Europeiska gemenskaperna och den myndighet som har rätt att ingå avtal enligt anställningsvillkoren för övriga anställda i Europeiska gemenskaperna.
4. Styrelsen får införa bestämmelser som gör det möjligt för nationella experter från medlemsstaterna att uppehålla tjänst vid byrån.

Artikel 26

Byråns ansvar

1. Vid utomobligatoriskt ansvar ska byrån ersätta skada som orsakats av den eller av dess personal vid tjänsteutövning, i enlighet med de allmänna principer som är gemensamma för medlemsstaternas rättsordningar. Tvister som rör ersättningen av sådana skador ska avgöras av Europeiska gemenskapernas domstol.
2. Personalens personliga ekonomiska och disciplinära ansvar gentemot byrån ska regleras av de relevanta bestämmelser som gäller för byråns personal.

Artikel 27

Tillgång till handlingar

1. Förordning (EG) nr 1049/2001¹⁹ ska tillämpas på handlingar som finns hos byrån.
2. Inom sex månader från dagen för ikraftträdandet av den här förordningen ska styrelsen anta bestämmelser för tillämpning av förordning (EG) nr 1049/2001.
3. De beslut som fattas av byrån i enlighet med artikel 8 i förordning (EG) nr 1049/2001 får överklagas genom att klagomål framförs till ombudsmannen eller genom att talan väcks vid domstolen enligt villkoren i artiklarna 195 respektive 230 i fördraget.

Artikel 28

Deltagande av tredjeländer

Byrån ska vara öppen för deltagande av länder som inte är medlemsstater i Europeiska unionen och som har ingått avtal med gemenskapen för detta ändamål. I dessa avtal ska särskilt anges regler om arten och omfattningen av samt förfarandena för dessa länders deltagande i byråns verksamhet, samt om finansiella bidrag och personal.

Artikel 29

Språkanvändning

1. Bestämmelserna i förordning nr 1 av den 15 april 1958 ska tillämpas på byrån.
2. Styrelsen ska fatta beslut om byråns interna språkanvändning.
3. De översättningar som krävs för byråns verksamhet ska tillhandahållas av översättningscentrumet för Europeiska unionens organ.

Artikel 30

Utvärdering

1. Kommissionen ska utvärdera byråns verksamhet. Detta innefattar de resultat som byrån har uppnått och dess arbetsmetoder, mot bakgrund av dess mål, uppdrag och uppgifter enligt denna förordning och i dess årliga verksamhetsplaner.
2. Kommissionen ska lägga fram den första utvärderingsrapporten för Europaparlamentet och rådet senast fyra år efter att den första direktören har börjat sin tjänstgöring. Kommissionen ska sedan lägga fram en utvärderingsrapport minst vart femte år.

¹⁹ EGT L 145, 31.5.2001, s. 43.

Artikel 31

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

1. Denna förordning träder i kraft den tjugonde dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.
2. Artiklarna 5, 6, 7 och 8 ska tillämpas från och med ... [18 månader efter det att denna förordning har trätt i kraft].

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater.

Utfärdad i Bryssel den [...]

På Europaparlamentets vägnar
Ordförande

På rådets vägnar
Ordförande

Bilaga 1

FINANSIERINGSÖVERSIKT FÖR RÄTTSAKT

Politikområde(n): TRANSPORT OCH ENERGI

Verksamhet(er): Inre marknaden för energi

FÖRSLAGETS BETECKNING: BYRÅ FÖR SAMARBETE MELLAN ENERGITILLSYNSMYNDIGHETER

1. BERÖRDA RUBRIKER OCH AVDELNINGAR I BUDGETEN

I kapitel 06 ...

Inrättande av ett budgetkonto för byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter (tillsynsbyrå):

- Införande av punkt 06 med benämningen ”Byrå för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter”.
- Införande av punkt 06 XX XX med benämningen ”Byrå för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter” – Bidrag avdelningar 1 och 2.
- Införande av punkt 06 XX XX med benämningen ”Byrå för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter” – Bidrag avdelning 3.

Valet av artiklar och punkter under kapitel 06 03 kommer att göras i samband med budgetförfarandet för 2009.

2. ALLMÄNNA UPPGIFTER

2.1. Anslag för åtgärden:

Ett årligt anslag ingår i de anslag som tas upp i artikel XXX för år 2009 och följande år.

2.2. Tillämpningsperiod:

Åtgärden har obegränsad löptid (årliga bidrag).

2.3. Flerårig total utgiftsberäkning:

a) Förfalloplan för åtagandebemyndiganden/betalningsbemyndiganden (finansiellt stöd)

Miljoner euro

År	2009	2010	2011	2012	Följande budgetår
Åtagande-bemyndiganden	1,970	3,940	6,084	6,314	6,434
Betalningsbemyndiganden	1,970	3,940	6,084	6,314	6,434

2.4. Förenlighet med den ekonomiska planeringen och budgetplanen

x Förslaget är förenligt med gällande ekonomisk planering (2007/2013)

2.5. Påverkan på inkomsterna

x Förslaget påverkar inte inkomsterna.

3. BUDGETTEKNISKA UPPGIFTER

Typ av utgifter		Nya	Deltagande Efta	Deltagande ansökande länder	Rubrik i budgetplanen
Icke-oblig. utg.	Diff. anslag/Icke-diff. anslag	JA	JA	JA	Nr 1.a

4. RÄTTSLIG GRUND

EG-fördraget: Artikel 95

5. BESKRIVNING OCH SKÄL

5.1. Behov av gemenskapsåtgärder

5.1.1. Mål för åtgärden

EG har redan vidtagit ett antal åtgärder²⁰ för att skapa en inre marknad för energi, med syftet att ge alla EU:s konsumenter, oavsett om de är privatkunder eller företag, verklig valfrihet och skapa nya affärsmöjligheter och mer gränsöverskridande handel. Meddelandet om den inre marknaden för energi²¹ och slutrapporten från branschundersökningen i konkurrenshänseende²² visar att dessa mål ännu inte har nåtts med aktuella lagar och åtgärder. I kommissionens meddelande av den 10 januari 2007 ”En energipolitik för Europa”²³ anges målet att skapa ett europeiskt el- och gasnät och en verkligt konkurrensutsatt europatäckande energimarknad. En nyckelfaktor för att förverkliga detta mål är att förbättra marknadsregleringen på nationell och europeisk nivå och i synnerhet att upprätta ett effektivt samarbete mellan nationella tillsynsmyndigheter i form av ett ”nytt gemensamt organ på gemenskapsnivå”.

En oberoende rådgivande grupp för el och gas, kallad ”Europeiska gruppen av tillsynsmyndigheter för el och gas” (ERGEG), inrättades av kommissionen 2003 för att underlätta samråd, samordning och samarbete mellan medlemsstaternas tillsynsmyndigheter och mellan dessa myndigheter och kommissionen. ERGEG:s verksamhet under de senaste åren har bidragit starkt till förverkligandet av den inre marknaden för gas och el. De flesta intressenter, däribland tillsynsmyndigheterna själva, anser dock att utvecklingen av de inre marknaderna kräver en formell mekanism för att göra det möjligt för de nationella tillsynsmyndigheterna att samarbeta och fatta beslut om viktiga gränsöverskridande frågor.

De uppgifter som skulle utföras av ett sådant organ är sådana att formen endast kan bli en tillsynsbyrå. Denna analys avspeglar de principer som kommissionen fastlägger i sitt utkast till interinstitutionellt avtal om rambestämmelser för EU:s tillsynsmyndigheter²⁴, i synnerhet när det gäller möjligheten att fatta enskilda beslut som är juridiskt bindande för tredje part.

5.1.2. Åtgärder i samband med förhandsutvärdering

Kommissionen har utvärderat effekten av att inrätta en byrå mot bakgrund av ett antal kriterier. För det första gjordes en bedömning av vilket problem som ska lösas och vilket behov som måste mötas.

²⁰ Inbegripet den andra uppsättningen direktiv om öppnande av marknader, förordningarna syftande till harmonisering av de tekniska standarder som är nödvändiga för en fungerande handel över gränserna samt direktiven om försörjningstrygghet.

²¹ Meddelande från kommissionen till rådet och Europaparlamentet: ”Utsikterna för den inre el- och gasmarknaden”, KOM(2006) 841.

²² Meddelande från kommissionen: ”Utredning i enlighet med artikel 17 i förordning (EG) nr 1/2003 av de europeiska gas- och elsektorerna (Slutrapport)”, KOM(2006) 851.

²³ EUT C [...], [...], s. [...].

²⁴ KOM(2005) 59.

Nationella energitillsynsmyndigheter har befogenheter att reglera sina *nationella* marknader. Integrationen av de nationella marknaderna för att skapa en inre EU-marknad kräver inte desto mindre att vissa typer av beslut nu fattas på EU-nivå, och det finns enighet bland berörda parter om detta. De flesta berörda parter, däribland tillsynsmyndigheterna själva, anser att utvecklingen av en inre marknad kräver en formell mekanism för att de nationella tillsynsmyndigheterna ska kunna samarbeta och fatta beslut om viktiga gränsöverskridande frågor.

För det andra gjordes en bedömning av mervärdet med gemenskapsinsatser och alternativen till att inrätta en europeisk tillsynsbyrå. Frågan ställdes huruvida dessa nya uppgifter kunde skötas av kommissionen själv. Tillsynsverksamhet kräver ingående tekniska kunskaper, särskilt om nätets fysiska egenskaper, vilka investeringar som behövs inom branschen (energiledning och överföring), skalor av anslutningsavgifter och mekanismer för tvistlösning. Dessa uppgifter kräver mycket specifik teknisk kunskap som kommissionen inte har. För att förvärva den kunskap som krävs skulle det troligen krävas ett nytt direktorat inom kommissionen. Dessutom skulle detta alternativ omvandla kommissionens institutionella roll till ett mer tekniskt organ utan att en sådan verksamhet skulle ge några fördelar. Andra system, som modellen med Europeiska centralbankssystemet, skulle kanske kunna användas. Det sistnämnda alternativet verkade attraktivt men saknade en rättslig grund på energiområdet, t.ex. en artikel i fördraget. Skapandet av ett kraftfullare nätverk med nationella energitillsynsmyndigheter beaktades, i likhet med det nätverk av konkurrensmyndigheter som inrättades av kommissionen 2004 på grundval av rådets nya förordning (EG) nr 1/2003 om tillämpning av konkurrensreglerna. I det systemet har inte nationella konkurrensmyndigheter någon gemensam beslutsrätt, men tillämpar precisa regler för att fastställa vilken myndighet som är behörig samt om informationsutbyte och förfaranden. Kommissionen har en allmän befogenhet att ta över ett fall när t.ex. två nationella tillsynsmyndigheter har olika åsikter. Detta system fungerar dock i anknytning till kommissionens självständiga befogenheter inom konkurrenssektorn. Kommissionen har inte några sådana självständiga beslutsbefogenheter när det gäller reglering av energimarknaderna (förutom i konkurrensfrågor) och skulle därför inte ha samma inflytande på nätverket.

Efter en bedömning av dessa alternativ drogs slutsatsen att de uppgifter som skulle skötas av denna mekanism är sådana att det enda alternativet är en tillsynsbyrå med befogenhet att fatta enskilda beslut som är rättsligt bindande för tredje part. Detta alternativ bygger också på antagandet att nationella tillsynsmyndigheters befogenheter kommer att stärkas och harmoniseras.

5.2. Planerad verksamhet och villkor för finansiering via budgeten

För att nå sina mål ska byrån utföra följande uppgifter:

- *Tillhandahålla en ram för samarbete mellan nationella tillsynsmyndigheter.* Enligt förslaget ska hanteringen av situationer som berör fler än ett land förbättras. Byrån ska fastslå regler och förfaranden för samarbete mellan nationella tillsynsmyndigheter, i synnerhet i fråga om informationsutbyte och kompetensfördelning i fall som rör flera medlemsstater.

- *Tillsyn över samarbetet mellan systemansvariga för överföringssystem.* Enligt förslaget ska samarbetet mellan systemansvariga för överföringssystem, i synnerhet när det gäller utvecklingen av marknadsföreskrifter och tekniska föreskrifter, samordningen av nät drift och investeringsplanering, granskas av byrån. För detta ändamål skulle förslag till åtgärder som ska antas gemensamt av de systemansvariga för överföringssystem, eller en del av dem, läggas fram för byrån som skulle avge ett yttrande till de systemansvariga om åtgärderna inte skulle garantera icke-diskriminering, genuin konkurrens och en välfungerande marknad. I praktiken ska denna mekanism fungera som en konstruktiv dialog mellan systemansvariga för överföringssystem där kommissionen endast ingriper som en sista utväg.
- *Befogenhet att fatta beslut i enskilda fall.* I ett begränsat antal fall föreslås att byrån får befogenhet att fatta enskilda beslut. Det gäller t.ex. hantering av ansökningar om undantag²⁵ som rör infrastruktur av europeiskt intresse.
- *Allmän rådgivande roll.* Byrån skulle även kunna ge kommissionen råd i frågor som rör marknadsreglering och, utan att det påverkar de uppgifter som tillkommer systemansvariga för överföringssystem, utfärda icke bindande riktlinjer för att sprida god praxis bland nationella tillsynsmyndigheter.

För varje budgetår, som ska sammanfalla med kalenderåret, ska det göras prognoser över byråns samtliga inkomster och utgifter, och dessa ska tas upp i dess budget.

Det råder balans mellan inkomster och utgifter i budgeten. Utan att det påverkar andra medel och tillgodohavanden som kan komma att fastställas, innehåller byråns budget bidrag från gemenskapen som tas upp i Europeiska gemenskapernas allmänna budget, avsedda att garantera balansen mellan inkomster och utgifter.

Byråns utgifter täcker särskilt personalens lönekostnader, administrativa utgifter och infrastrukturkostnader, driftskostnader och utgifter med anknytning till tillsynsnämnden och överklagandenämnden.

5.3. Metoder för genomförandet

Byrån måste ha en rättslig ställning som gör att den kan agera i egenskap av juridisk person när den fullgör sina uppgifter.

En styrelse bestående av tolv ledamöter utgör byråns ekonomiska och administrativa ledningsorgan. Sex av dessa utses av kommissionen och sex av rådet. Mandatperioden är fem år och kan förlängas en gång.

Byrån leds av en direktör som utses av styrelsen för en femårsperiod, som kan förlängas en gång. Direktören är byråns juridiska företrädare.

²⁵ Enligt definitionen i artikel 22 i direktiv 2003/55/EG och artikel 7 i förordning (EG) nr 1228/2003.

Byråns beslut fattas av tillsynsnämnden. För att garantera att besluten fattas oberoende av den verkställande makten (styrelsen) är det nödvändigt att inrätta en separat tillsynsnämnd. Tillsynsnämnden består av direktören och en företrädare från varje medlemsstat. Medlemsstaternas företrädare kommer från tillsynsmyndigheter.

Slutligen kan byråns beslut överklagas. Överklaganden kan göras till överklagandenämnden, som har sex ledamöter.

6. BUDGETKONSEKVENSER

6.1. Metod för att beräkna åtgärdens totala kostnad (*fastställs av GD Budget och GD Personal och administration*)

De årliga kostnaderna för byrån kommer att täckas av bidrag från gemenskapen. Utgifterna kan delas upp på följande sätt:

Personalkostnader

Den föreslagna budgeten förutsätter en personal på 48 personer. De totala personalkostnaderna per år beräknas till 5,184 miljoner euro, beräknade på medelkostnaden för personal vid Europeiska kommissionen, dvs. 0,117 miljoner euro per år, med lokalkostnader och administrativa kostnader (post, telekommunikation, IT osv.) inräknade.

Personalkostnaderna täcker rekryteringskostnader från 2009. Beräkningen av personalkostnaderna bygger på följande rekryteringsplan:

	<u>Rekrytering</u>	<u>Personal totalt</u>
<u>Första halvåret 2009</u>	+10	10
<u>Andra halvåret 2009</u>	+10	20
<u>Första halvåret 2010</u>	+10	30
<u>Andra halvåret 2010</u>	+10	40
<u>Första halvåret 2011</u>	+8	48

Kostnader för utrustning

Kostnader för inköp av lös egendom och därmed sammanhängande kostnader kommer att uppgå till 0,350 miljoner euro under de första två åren. För de nästkommande åren har en summa på 0,05 miljoner euro per år anslagits för att täcka merkostnader. Denna post kan variera beroende på vilka lokaler som tillhandahålls av den medlemsstat som är värdland.

Driftskostnader

Dessa kostnader avser möten, undersökningar, översättning, publikationer och PR. Enligt en första uppskattning uppgår driftskostnaderna till 1 miljon euro per år.

Utgifter för tjänsteresor

De uppgifter som ska utföras av byrån kräver resor inom och utanför EU (kostnader för resor och uppehälle). Budgeten för tjänsteresor beräknas till 0,150 miljoner euro per år när byrån är fullt operationell. Dessa uppskattningar bygger på genomsnittliga faktiska kostnader för tjänsteresor för GD Energi och transport. De kan variera beroende på var byråns säte ligger.

6.2. Kostnadernas fördelning

Åtagandebemyndiganden i miljoner euro (löpande priser)

Uppdelning/kategorier	År 2009	År 2010	År 2011	År 2012	Följande budgetår
Personalkostnader	1,755	4,095	5,616	5,616	5,616
Utrustning	0,150	0,200	0,050	0,050	0,050
Driftskostnader	0,150	0,400	0,700	0,900	1,000
Utgifter för tjänsteresor	0,050	0,100	0,150	0,180	0,200
Totalt	2,105	4,795	6,516	6,746	6,866

6.3 Förfalloplan för åtagandebemyndiganden/betalningsbemyndiganden

Miljoner euro

År <i>och därefter</i>	2009	2010	2011	2012	Följande år
Åtagandebemyndiganden	1,970	3,940	6,084	6,314	6,434
Betalningsbemyndiganden	1,970	3,940	6,084	6,314	6,434

7. UPPFÖLJNING OCH UTVÄRDERING

Förvaltningen av medel som anslagits till byrån kontrolleras av revisionsrätten (artikel 21), Europaparlamentet (artikel 21) och Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (artikel 23).

8. BESTÄMMELSER OM BEDRÄGERIBEKÄMPNING

Se punkt 7.